

Ponedjeljak, 21. novembar 2005.

Svedok Imre Agotić

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 14.27 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Dobar dan. Generale moram da vas podsetim na svečanu izjavu koju ste dali na početku vašeg svedočenja i moram da vam kažem da ona još uvek važi. Gospodine Agha, izvolite, imate reč.

TUŽILAC AGHA: Časni Sude, prošli puta kada smo završili bilo je postavljeno pitanje o tome da li treba Sporazum o evakuaciji da se usvoji kao dokazni predmet. Uvaženi kolega Vasić je na to imao prigovor. U međuvremenu je Tužilaštvo razgovaralo sa Odbranom o ovome i gospodin Vasić se zapravo saglasio da stupi u kontakt s generalom Rašetom kako bi od njega saznao da li je on zapravo potpisao taj dokument ili ne. I mislim da bismo zapravo trebali da nastavimo od te polazne tačke.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Mi ćemo stvari zadržati kakve su sada.

TUŽILAC AGHA: Hvala časni Sude.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC AGHA

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Generale, poslednji puta kada ste svedočili pogledali smo Sporazum o evakuaciji i radilo se o pitanju potpisa. Sada bismo prešli na jedan drugi dokument i želeli bismo da čujemo vaš komentar s tim dokumentom u vezi. Zamolio bih sekretara da nam pronađe dokazni predmet broj 209, po Pravilu 65ter, ERN ZA004342, taj dokument imamo samo preveden na engleski jezik, nemamo na BHS. Generale da li vidite primerak tog dokumenta?

prevodioci: Mikrofon za svedoka molim vas.

SVEDOK AGOTIĆ: Vidim dokument.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Ovo je dokument na engleskom jeziku koji je vama pročitao na hrvatskom jeziku. Radi se zapravo o naređenju generala Tusa, komandama raznih jedinica Zbora narodne garde koje su se nalazile u svojim zonama u Osijeku i Vinkovcima. Radi se o prekidu vatre 20. novembra kako bi se omogućio prolaza konvoju. Da li vi znate za ovaj dokument, budući da je zapravo jedan primerak bio upućen i vama?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Znam za ovaj dokument i to je uobičajeni način zapovjedanja zainteresiranim postrojbama na terenu za obustvu vatre. Samo ukoliko mogu primjetiti, u ovom engleskom prevodu je izgleda greškom u protokolu, gore napisano "11. novembra". Radi se najvjerojatnije i siguran sam o 20. novembru.

TUŽILAC AGHA: Ja bih zamolio da se i ovaj dokument usvoji u dokazne predmete.

SUDIJA PARKER: Usvaja se.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet broj 94.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Sad bih zamolio sekretara da nam pokaže dokazni predmet 210, po Pravilu 65ter sa ERN brojem 009995. Dokument na BHS-u ima broj 03269948. Da li vidite generale ovaj dokument?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Evo sad se pojavljuje. Vidim.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Ovo je dokument koji ste, mislim, vi poslali generalu Rašeti u vezi sa evakuacijom bolnice 20. novembra, kao i o osiguranju pravca evakuacije. Da li je ovo tačna procena ovog dokumenta?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno je. Ovo je moj prijedlog poslije usmenog dogovora sa generalom Andrijom Rašetom i vidi se da je to druga ruta za izvlačenje nego što je dogovorena 18. novembra, da je to ruta koja ide kroz prostor koji su kontrolirale snage JNA, dole prema Bosni, na desnu obalu Save.

TUŽILAC AGHA: Ja bih zamolio da se i ovaj dokument usvoji u dokazne predmete časni Sude.

SUDIJA PARKER: Dokument se usvaja.

sekretar: Časni Sude, ovo će biti dokazni predmet broj 95.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Svedoče, ja bih sada želeo da pogledate jedan drugi dokument, a to je zapravo odgovor na ovaj vaš predlog. Molim sekretara da nam pokaže dokazni predmet broj 209, po Pravilu 65ter, sa brojem ERN ZA004343. Nažalost, ovaj dokument je samo na engleskom jeziku. Nemamo prevod na BHS. Generale, da li imate kopiju tog dokumenta?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Evo ovaj trenutak ga imam na svom ekranu.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Ovaj dokument je od 21. novembra 1991. godine i to je dokument generala Rašete, u kom se on zapravo slaže sa vašim predlogom. Po vašem sećanju da li je to tačno?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja bih molio da se vrati taj dokument. Molim. Jeste, to je njegov odgovor, koliko se sjećam. I ja sam ga vidio i po njemu je i postupano, a primjereno onom mom dopisu od 20. novembra 1991. godine.

TUŽILAC AGHA: Zamolio bih Pretresno veće da se i ovaj dokument usvoji u dokazne predmete?

SUDIJA PARKER: Usvaja se.

ADVOKAT LUKIĆ: Časni Sude?

SUDIJA PARKER: Gospodine Lukiću, izvolite.

ADVOKAT LUKIĆ: Ja bih u ime Odbrane ovaj dokument za sada isto zatražio da dobije samo oznaku za identifikaciju iz sledećih razloga, ne vidimo na dokumentu ništa osim engleskog prevoda. Nismo nikad dobili priliku da dobijemo BHS verziju, a iz svih dokumenata koje smo do sada videli, u odnosu na dopise koje je radio gospodin Rašeta, a za one za koje nismo prigovorili, videli smo da su svi rađeni u izvornoj varijanti, tako da ne verujemo da je ovo originalni dokument. Ako Tužilaštvo ima verziju na BHS-u i normalno, potpisanu, onda je u tom slučaju ne bih osporavao. S obzirom da se radi samo o engleskom prevodu, bez potpisa, onda bih molio da ovaj dokument za sada dobije istu oznaku za identifikaciju, a mi bismo takođe i za ovaj dokument izvršili direktne provere sa gospodinom Rašetom. Smatram da ovakav dokument, gde se radi samo o engleskom prevodu, a bez originala, ne može da predstavlja autentičan dokument.

SUDIJA PARKER: Dokument će biti obeležen za identifikaciju.

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet broj 96.

TUŽILAC AGHA: Jedno objašnjenje u vezi sa prevodom, časni Sude. Naime, praksa je Tužilaštva kada je neki dokument bio predložen u jednom ranijem predmetu, na primer, u *Predmetu Milošević* i kada nije bilo prevoda, onda se po pravilu prevod nije ni tražio. Ali, ako je to sada tako, mi ćemo da tražimo dokument i predočićemo ga Sudu.

SUDIJA PARKER: Da. Važno pitanje za usvajanje dokumenta jeste izvorni dokument ili zadovoljavajuća najbolja kopija originala. Ovo svakako nije ni original, a ni kopija. To je u najboljem slučaju prevod dokumenta na engleski.

TUŽILAC AGHA: I to ćemo nastojati da rešimo časni Sude.

SUDIJA PARKER: Hvala vam.

TUŽILAC AGHA: Sada bih zamolio da pogledate jedan drugi dokument. To je dokument koji je napisan 26. novembra 1991. godine posle evakuacije bolnice. Zamoliću sekretara da nam pokaže dokazni predmet broj 211, po Pravilu 65ter koji ima prevod na engleski jezik. Trenutak molim vas. ERN broje je 00269903, a dokument na BHS-u je 03269903. Izvinite, zapravo dokument na engleskom jeziku 03269903, a kopija nije bila baš najjasnija sa koje sam ja čitao.

SUDIJA PARKER: Mi imamo taj broj, ali to nije dokument na engleskom gospodine Agha.

TUŽILAC AGHA: Samo trenutak časni Sude. Broj dokumenta na engleskom je ET 03269903.

SUDIJA PARKER: Onda je isti broj za oba jezika.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Generale da li vi imate onda jedan primerak tog dokumenta?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Imam ispred sebe.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Autor ovog dokumenta je doktor Mate Granić. Dokument je upućen ambasadoru Dirk Jan van Houtenu, šefu Posmatračke misije Evropske zajednice (ECMM, European Community Monitoring Mission) u kojem se spominju okupatorske snage JNA koje se obračunavaju sa civilima i zarobljenicima i spominje se oslobađanje gospodina Marina Vidića Bilog. Prvo recite Pretresnom veću ko je doktor Mate Granić?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Doktor Mate Granić je bio potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i od strane Vlade bio zadužen za praćenje pregovora i odnosa sa Promatračkom misijom Evropske zajednice.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: A da li vi znate za ovaj dopis? Da li ste s njim upoznati?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja taj dopis, koliko vidim ovdje, nisam dobio, ali znam da je gospodin Mate Granić pisao u tom smislu ambasadoru van Houtenu, jer smo mi dnevno bili u stalnom kontaktu i vjerujem da je ovakav dopis vjeran originalu.

TUŽILAC AGHA: Ja bih zatražio od Pretresnog veća da i ovaj dokument usvoji u dokazne predmete.

SUDIJA PARKER: Usvaja se.

sekretar: To će biti dokazni predmet broj 97, časni Sude.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Gospodine generale, još jedan... posle evakuacije bolnice pojavilo se pitanje gde su otišli neki od pacijenata. Uz pomoć sekretara, ja bih želeo da pokažem dokazni predmet broj 212, po Pravilu 65ter, koji ima prevod na engleski jezik sa brojem ERN 03269880 i prevod na BHS ERN broj 03269880. Hteo bih zapravo da kažem da je dokument na BHS-u originalni dokument, a na engleskom jeziku je prevod. Generale, da li imate dokument na ekranu pred sobom?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Imam.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Ovo je pismo profesora doktora Andrije Hebranga upućeno Evropskoj misiji u vezi sa sudbinom ranjenika iz bolnice. I tu zapravo piše prema popisu da je prihvaćen samo jedan deo ranjenika i bolničkog osoblja, šta je u

suprotnosti sa potpisanim Sporazumom i Ženevskim konvencijama (Geneva Conventions). Dakle, čak tog datuma, 27. novembra, još uvek imamo nestale pacijente i zaposlene u bolnici. Da li ste vi znali da je profesor Hebrang napisao takvo pismo?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Znao sam da je profesor Hebrang napisao to pismo i inače je on više puta intervenirao i ovo je jedno od mnogih pisama koja su tad, tom prilikom, prema Evropskoj misiji napisana sa ovakvom ili sličnom problematikom, jer profesor Hebrang, ministar zdravstva Republike Hrvatske je bio zadužen za problematiku evakuacije bolnice i pregovore u tom smislu sa JNA.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: A da li znate da li je došao bilo kakav zadovoljavajući odgovor o tome gde se ti pacijenti nalaze pošto je profesor Hebrang napisao to pismo?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Pošto smo dobili ovakav dopis, već odmah ili sljedećeg dana je to odmah na dnevni red našeg bilateralnog sastanka, mog i generala Rašete postavljeno i koliko se ja sjećam, on je tada odgovorio: "Dobićete odgovor. Mi za sada ne možemo dati više detalja nego što vi sada znate i što imate". Tako da zadovoljavajući odgovor o sudbini ranjenika koji nisu došli u onom konvoju koji je u Sremskoj Rači primljen, nismo dobili nikada od Rašete.

TUŽILAC AGHA: Časni Sude, ja bih zatražio da i ovaj dokument uđe u dokazne predmete?

SUDIJA PARKER: Usvaja se.

sekretar: Časni Sude, dokazni predmet broj 98.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Sada bih pogledao još jedno pismo. Opet se radi o dopisu profesora doktora Hebranga, upućeno istog dana, 27. novembra 1991. godine. Međutim, to se pismo ne tiče konvoja i bolnice i evakuacije, nego se više bavi teškoćama s kojim je suočena hrvatska zajednica, odnosno Hrvati u Lovasu. Ja bih dakle zamolio našeg sekretara da pokaže ovaj dokument. On je isto kao i prošli dokument po Pravilu 65ter, pod brojem ERN 03269881 na BHS-u, a prevod na engleski jezik nosi ERN broj 03269881. Da li imate sad ovaj dokument pred sobom?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Imam.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Ovaj dokument se zapravo bavi potrebom da se izvrši evakuacija ljudi iz Lovasa. Da li možete da iznesete svoj komentar na ovaj dokument?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Lovas je selo gdje je relativno dugo pružan otpor nadolazećoj agresiji i bio je okružen sa postrojbama JNA i vjerovatno paravojnih postrojbi. I kada je okupiran, onda je sa te strane, ne znam kojim putem, javljeno o stanju stanovnika koji se nalaze u okruženom i poluokupiranom selu. Tada je profesor Hebrang tražio od Evropske misije da se stavi na dnevni red kako evakuirati te ljude. Vidimo ovdje da on daje pravce evakuacije i to smatrao je, a i ja sam tada predlagao da bi bila Mađarska jedan od pravaca gdje je najlakše i najbrže moguće izvršiti evakuaciju. Pa i ovdje vidimo i treću varijantu da se ide helikopterima ili u drugoj varijanti preko Dunava, rijeke Dunav. Nijedna od tih varijanti nije usvojena od strane JNA, jer oni su imali kontrolu nad selom. Hrvatska strana je tu bila nemoćna, a kasnije znamo da su u Lovasu

zarobljeni ljudi tjerani u minska polja i da je tada veliki broj poginuo ili povređen od zarobljenih domaćih ljudi.

TUŽILAC AGHA: Hvala generale. Ja bih zatražio da i ovaj dokument uđe u spis kao dokazni predmet.

SUDIJA PARKER: Usvaja se.

sekretar: Biće to dokazni predmet 99, časni Sude.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Generale, kao što ste videli iz ovog poslednjeg dokumenta kojim smo se bavili, sada se zapravo odmičemo od evakuacije bolnice i proterivanja hrvatskih građana iz drugih delova Hrvatske od strane JNA u sadejstvu sa paravojnim formacijama. Sledeći dokument koji želim da pokažem je dokazni predmet broj 213, po Pravilu 65ter i ima prevod koji je označen sa ERN 00310190. U ovom slučaju imamo samo primerak ovog dokumenta na engleskom jeziku, zato što se zapravo radi o informaciji koja je primljena posle jednog sastanka s predsednikom Vlade Granićem 15. januara 1992. godine. Videćete u prvom pasusu ovog dokumenta, to je sastanak na kom ste i vi bili i u paragrafu 4, da postoje zapravo dva hrvatska prioriteta. Jedan je da se zaustavi postupak zastrašivanja Hrvata i proterivanja ljudi iz njihovih domova sa područja pod kontrolom JNA, i da se zaustavi dolazak Srba na njihovo mesto i da se osigura što je moguće ranije povlačenje JNA. U tački 5, to je na sledećoj strani ovog dokumenta videćete da ministar Budiša tvrdi da se Srbija služi prekidom vatre kako bi postigla ratne ciljeve, a posebno prisilno izbacivanje Hrvata sa okupiranih teritorija i sistematsko naseljavanje Srba na njihovo mesto. Takođe u tački broj 12 stoji da na nekim teritorijama koje su 98 posto hrvatske nema nikakvog opravdanja da na njih ulazi JNA kako bi štitila nekakve manjine. Da li se vi sećate ovog sastanka 24?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Da. Ja se sjećam da smo održali taj sastanak, čini mi se u hotelu "I". To je jedno 15 dana po prijemu predsedanja Evropskom misijom od strane španjolskih predšjedavajućih, ambasador Salgueiro je predsedao od 1. siječnja 1991. godine i ovakav sastav sa hrvatske strane održao sa njim, činim mi se, da je to bio jedan od prvih sastanaka. To je istovremeno i 12 dana po uspostavi primirja nakon Sarajevskog dogovora 2. siječnja 1992. godine, kada su okupacijske trupe JNA radile na organizaciji okupacijskog sustava na dostignutim linijama, odnosno na teritorijama koje su kontrolirale. I tada je sa tih prostora dolazio veliki broj žalbi na postupanje tih okupacijskih trupa. Tako da je i ovaj sadržaj potpuno vjeran stanju koje je tada vladalo na tim prostorima i u Hrvatskoj, te tokom ovih pregovora... razgovora ...

TUŽILAC AGHA: Ja bih zatražio da se i ovaj dokument usvoji kao dokazni predmet?

SUDIJA PARKER: Usvaja se.

sekretar: Dokazni predmet broj 100, časni Sude.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Generale, nešto još o proterivanju hrvatskog stanovništva iz sela koja su bila u rukama Jugoslovenske narodne armije i srpskih

paravojnih formacija. Hteo bih u vezi s tim da pokažem još jedan dokument, to je dokazni predmet 214, po Pravilu 65ter. Prevod na engleski jezik nosi oznaku ZA 0022090, a dokument na BHS-u ZA 0022091. Ovo je telefaks poruka koju ste vi dobili u vezi sa proterivanjem Hrvata iz hrvatskog sela Bokšić od strane četnika, koji su zapravo bili pred nosom, da tako kažem, Jugoslovenske narodne armije. I vi ste zatražili da se pod hitno pošalje jedan tim Posmatračke misije Evropske zajednice da izvidi tu situaciju. Možete li da nam kažete ko je Iljo Kobaš, osoba koja je poslala tu poruku?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja imam ovaj dokument ispred sebe i ja gospodina Ilju Kobaša, profesora koji se ovdje potpisao, ne poznam, ali je očito da se radi o sekretaru u općini Županja, jer je pečat pored njegovog potpisa tog sadržaja i očito je do njega došla informacija ta o stanju prognanih mještana sela Bokšić, koje se nalazi očito pored sela Čakovci, jer on daje da su otuda ušli četnici u Bokšić. Ja sam, kao što se vidi, iz dopisa uz ovaj akt, svojom rukom, radi se o mom rukopisu dole, napisao potpredsjedniku Vlade, gospodinu Ramljaku i dostavio ovaj faks, da se sa tim upozna hrvatska televizija i "HINA", to je naša "Hrvatska novinska agencija", te tražio upućivanje Promatračke misije Evropske zajednice iz Beograda, radi zaštite stanovnika prema pritiscima za iseljavanje.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Da li su posmatrači Evropske posmatračke misije otišli u to selo i da li su zaštitili stanovništvo, koliko vi znate?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja nemam informaciju, jer je to išla Promatračka misija, jedan njen dio koji je bio stacioniran u Beogradu i ne sjećam se kakvu sam informaciju poslje toga dobio.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Vi ste u belešci koja je pisana vašom rukom, spomenuli da će doći do eskalacije raseljavanja stanovništva. Da li je to vaše predviđanje bilo ispravno? Da li je zapravo i došlo do eskalacije raseljavanja Hrvata?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Poslije uspostave primirja, drugog, odnosno 3. sječnja 1992. godine, okupacijske trupe pristupile su čišćenju preostalog hrvatskog stanovništva na teritoriji koji su kontrolirali, koju su zauzeli. To je imalo u nekim mjestima masovni karakter, a u nekim mjestima je to malo sporije išlo, tako da su pojedinci tamo uspjeli zadržati i ja ne znam na koji način, jedno duže vrijeme. I ova bojazan koja je iznešena u ovoj zadnjoj rečenici je potpuno opravdana se pokazala u kasnijem toku.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Generale, kada kažete okupatorske snage, na koga tačno mislite?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja mislim na one koji su kontrolirali tu teritoriju. Ako je u pitanju Istočna Slavonija, onda su za to, po meni, odgovorne jedinice JNA, koje su imale ili trebale imati kontrolu nad svim ostalim postrojbama koje su vladale na tom prostoru. To je popularno kod nas nazivano četničke postrojbe ili jedinice Teritorijalne odbrane, koje su se aktivirale samim početkom ratnih događanja na tom prostoru.

TUŽILAC AGHA: Ja bih zatražio od Pretresnog veća da i ovaj dokument uđe u dokazni materijal?

SUDIJA PARKER: Usvaja se.

sekretar: To će biti dokazni predmet broj 101, časni Sude.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Mi smo razgovarali o proterivanju hrvatskog stanovništva. Sada ćemo da dođemo na jedan dokument koji nosi datum 28. marta 1992. godine. Radi se o još jednom dokumentu na istu temu. Zamolio bih sekretara da nam pokaže taj dokument. To je dokazni predmet 215, po Pravilu 65ter koji ima broj ERN 00796553. Dokument imamo samo na engleskom jeziku. Nema prevoda. Ovo je dokument koji je uputio general Satish Nambiar iz UNPROFOR-a (United Nations Protected Forces) u Sarajevu gospodinu Marrack Gouldingu u Ujedinjenim nacijama (United Nations) u Njujorku. Radi se o sastanku na kom su bili gospodin Ramljak i vi, kao i neki drugi ljudi, a bavi se proterivanjem hrvatskog stanovništva, konkretno iz sela Tovarnik i Nijemci. Takođe vi na drugoj strani ovog dokumenta, molim sekretara da prebaci na drugu stranu, u drugom pasusu kaže se da je gospodin Ramljak oštro govorio o dnevnim izveštajima o pljački i proterivanju i prisiljavanju, posebno u tri regije koje su spomenute, a da ste vi gospodine Agotiću, u petom pasusu naglasili važnost tehničke koordinacije pod zajedničkim pokroviteljstvom UN-a i Posmatračke misije Evropske zajednice. Da li se vi sećate tog sastanka?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Sjećam se da smo imali sastanak. Čini mi se da je to bilo u prostorijama Sabora Republike Hrvatske i da je to bio možda prvi sastanak sa generalom Nambiarom, Satish Nambiar, zapovjednik UNPROFOR-a za prostor bivše Jugoslavije i da su prisustvovali ovi ovdje koji su navedeni ljudi. Tada se, normalno, i pored hrvatske strane nalazila i Promatračka misija Evropske zajednice. Ovdje se spominje i ambasador Salguero, predsjedavajući. Tada je razgovarano o zadaćama koje bi trebalo vi... Za situacije u kojoj se nalaze okupirani prostori, izvršavati UNPROFOR, i nisam u mogućnosti, obzirom na engleski tekst, koga nedovoljno poznajem da bi sve mogao reći da je to tako istinito bilo, ali znam da sam bio na tom sastanku i na nizu kasnijih sastanka sličnog sadržaja.

TUŽILAC AGHA: Zamolio bih da se ovaj dokument uvrsti u dokazne predmete.

SUDIJA PARKER: Uvrštava se u dokazne predmete.

sekretar: Ovo je dokazni predmet broj 102, časni Sude.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Poznato mi je da znate za generala Antona Tusa i za neke aktivnosti ZNG-a, odnosno Zbora narodne garde. Želeo bih da sada pogledamo dokument koji je već bio označen za identifikaciju kao broj 71, a to je prema Pravilu 65ter dokazni predmet broj 184, engleska verzija je obeležena brojem ERN RO320966. To je članak iz novina koji nosi naslov: "Rat je dobijen blokiranjem kasarni", a bazira se na predavanju koje je održao general Anton Tus, koji je bio glavni vojni savetnik predsednika Hrvatske. U suštini, generale, u tom dokumentu general Tus između ostalog, ističe da je jedna od taktika ZNG-a da blokira kasarne JNA, s namerom da dođe do oružja, zato što hrvatske oružane snage jedva da su imale nekog oružja, pošto su bile razoružane. Da li bi to bilo tačno navođenje te politike?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja generala Tusa dobro znam. Zajedno smo radili i on je do konca, samog konca 1992. godine bio načelnik Glavnog stožera hrvatske vojske. Od tada je prešao na dužnost vojnog savjetnika predsjednika Republike i ne mogu garantirati, jer sadržajem se ne mogu upoznati, obzirom da je na engleskom jeziku, ali znam da je on u svojim predavanjima uvijek takve ocjene davao, sa kojima se ja slažem. Da li je uvijek redosljed razloga za blokadu vojarni bio takav da se osigura naoružanje za Zbor narodne garde ili da se onemogućiti od strane JNA naoružavanje paravojnih postrojbi i pomoć njima, o tome se može diskutirati. Ali u biti je to tačno.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Takođe tokom istog predavanja, u istom dokumentu, general Tus spominje da je agresor odustao od okupacije cijele Hrvatske i pokušao barem da osvoji neke delove Hrvatske, kao Karlovac - Karlobag - Virovitica i zbog toga su i bile velike borbe vođene u Istočnoj Slavoniji, to jest u gradovima Vinkovci, Osijek i Vukovar. Da li se ocena generala Tusa u tom predavanju poklapa sa vašim svedočenjem da su postojala tri plana. Plan "A" zauzimanje cele Hrvatske, plan "B" osvajanje do linije Karlovac - Karlobag - Virovitica i plan "C" koji je i ostvaren i koji se odnosio uglavnom na gradove u Istočnoj Slavoniji?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Tačno je tako, s tim da je plan "B" bio dostizanje linije Virovitica - Karlovac - Karlobag i ovladavanjem sa prostorom Hrvatske, tu uključujući i Bosnu, sve istočno od te linije. Kada taj plan su vidjeli da nije realno moguće ga ostvariti, tada su pristupili realizaciji plana, uvjetno nazvanog "C" ostvarenje kontrole nad oko 30 posto teritorije Republike Hrvatske, koje je i bilo realizirano do konca 1992. godine i sankcionirano primirjem u Sarajevu, 2. sječnja 1992. godine.

TUŽILAC AGHA: Zamolio bih Pretresno veće da ovaj dokument koji je bio ranije obeležen brojem 71 bude uvršten u dokazne predmete.

SUDIJA PARKER: Dokument se usvaja.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Generale, kako gledamo ove razne dokumente, dotakli smo se brojnih područja, gradova i naselja i mislim da bi bilo od pomoći Pretresnom veću ako bismo mogli da pogledamo na karti gde se nalaze neki od tih gradova i mesta, kako bi njima bilo lakše da se upoznaju sa područjem. Zamolio bih sekretara da se na ekran stavi karta broj 4 koja ima broj 04626620. Molim vas da nam kažete kada se karta pojavi na ekranu generale?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Sada bih zamolio da se generalu da olovka. Hteo bih generale da obeležite, odnosno da zaokružite različite lokacije koje ste spominjali.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Imam kartu sada. Može.

TUŽILAC AGHA: Pre nego što zamolim generala da počne da obeležava, zamolio bih Pretresno veće da se ova karta usvoji bez broja, a onda će joj se dodati broj.

SUDIJA PARKER: Biće urađeno.

sekretar: To će biti dokazni predmet broj 103, časni Sude.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Generale, ovo je karta koja pokazuje jedan deo Hrvatske i tu se nalazi veliki broj gradova i sela koje ste spomenuli tokom svog svedočenja. Ljubazno bih vas zamolio da na karti zaokružite Vukovar?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: A sada Ilok?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Lovas?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Sad ću ga naći. Slabo se vidi.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Ne morate da žurite.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Tovarnik?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Nijemci?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok zaokružuje)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: I otprilike gde bi se moglo nalaziti selo Bruška?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Selo Bruška je dole kod Benkovca. To je na drugom dijelu karte, na zapadnom dijelu Hrvatske, prema Jadranu, prema Ravnim Kotarima.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Generale, za koji trenutak pogledaćemo i drugu kartu, pa možda možemo da označimo na toj karti. Tokom svog svedočenja vi ste spomenili ovu liniju Virovitica - Karlobag - Karlovac, takozvana linija plana "B". Molim vas da nam nacrtate na ovoj karti gde se nalazi ta linija, ukoliko je moguće?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Na ovoj karti to nije moguće. Ona obuhvaća samo istočni dio zemlje, a ova linija se nalazi zapadnije od ovog dijela. Ja ovdje mogu samo označiti istočni sektor koji je bio okupiran i tu liniju.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Da. Zamolio bih vas da obeležite liniju Istočnog sektora, a onda ćemo označiti onu drugu liniju na drugoj karti.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Istočno od ove linije sve, to je bio okupirani prostor Hrvatske, kasnije nazvan "sektor Istok" kada su došle snage UNPROFOR-a.

TUŽILAC AGHA: Hvala generale. Zamolio bih da se ova karta zajedno sa oznakama uvrsti u dokazne predmete, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Uvrštava se u dokazne predmete.

sekretar: To će biti dokazni predmet broj 104, časni Sude.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Zamolio bih sekretara da nam na ekran postavi još jednu kartu. Ovo je karta broj 3 koja ima ERN broj 0426619. Generale, kada se ova karta pojavi, videćete da se vidi cela Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Slovenija, pa se nadam da ćemo moći da obeležimo i one preostale linije. Molim vas da mi kažete kada se karta pojavi na ekranu.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Pojavila se.

TUŽILAC AGHA: Zamolio bih da se ova neobeležena karta uvrsti kao dokazni predmet.

SUDIJA PARKER: Usvaja se.

sekretar: To će biti dokazni predmet broj 105, časni Sude.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Kao što sam već rekao, to je globalna karta, pa bih vas sada ponovo zamolio da na njoj unesete oznake kako bi Pretresno veće moglo da vidi globalna područja, recimo, grad Vukovar, kao prvo?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Ilok?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Lovas?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Nadin?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Tovarnik?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Njemci?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Škabrnja?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Bruška, selo Bruška?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Benkovac?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Dubrovnik?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Ratkovići?
SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Rakovica.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Rakovica?
SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ne u Bosni, nego na strani hrvatskoj. Malo je točka ka Bosni išla, ali malo je zapadno, na prostoru Hrvatske.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Da li možete to da obeležite?
SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Je, je. Jesam. Ova točka je sjela na prostor Bosne, o ona se nalazi na prostoru... na ovoj raskrsnici puteva, od Bihaća prema Zagrebu, odnosno prema zapadu, u Lici.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: I sada na kraju, Saborsko?
SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ovdje, ova zadnja točka.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: To je moja greška generale, ali možda bi bilo lakše da kada ja spomenem svako od sela, da vi pored njih stavite brojeve: 1, 2, 3, 4, pa bih vas zamolio da pored Vukovara stavite broj 1.
SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Ilok broj 2.
SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Lovas broj 3.
SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Nadin broj 4.
SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Tovarnik broj 5.
SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Njemci broj 6.
SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Škabrnja broj 7.
SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Bruška broj 8.
SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Benkovac broj 9.
SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Dubrovnik broj 10.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Rakovica broj 11.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Bokšić broj 12.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: I Saborsko broj 13.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Generale, ranije ste spomenuli da je na drugoj karti vama bilo teško da obeležite liniju Virovitica - Karlovac - Karlobag. Zamolio bih vas da ako je to moguće, da to obeležite na ovoj karti?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)* Virovitica, Karlovac, Karlobag.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Zamolio bih vas da to obeležite brojem 1(a)?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Takođe bih vas zamolio da nacrtate liniju koja ograničava "sektor Istok", ponovo?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Molio bih vas da tu liniju obeležite kao 1(b)?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: *(svedok označava)*

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Ako pogledamo kartu, prema vašem svedočenju, plan "A" je bio... kao prvo plan "A", da se zauzme cela Hrvatska. Plan "B" prema karti bio je da se zauzmu područja koja su označena sa (A) i (B).

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Plan "B" je bio zauzeti područja do linije Virovitica - Karlovac - Karlobag, crta1(a), sve na istok.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Ali to bi takođe uključivalo područja obeležena kao 1(b).

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno. A realiziran je plan "C", koji uključuje ovu liniju 1(b) i još tri sektora na prostoru Hrvatske koji ovdje nisu označeni, je I', ali mogu se označiti.

TUŽILAC AGHA: U redu. Pošto nas u prvom redu zanima Istočna Slavonija, a to je područje 1(b), za sada ćemo to da ostavimo ovako. Zamolio bih Pretresno veće da se ova karta uvrsti u dokazne predmete?

SUDIJA PARKER: Usvaja se.

sekretar: To će biti dokazni predmet broj 106, časni Sude.

TUŽILAC AGHA: To su dokazni predmeti koje je Tužilaštvo želelo da uvede preko ovog svedoka i to je učinjeno. Ali, bilo bi možda od pomoći Sudu ako bi Tužilaštvo moglo da postavi generalu jedno konkretno pitanje vezano za to šta on zna o Upravi službe bezbednosti?

SUDIJA PARKER: Da.

TUŽILAC AGHA – PITANJE: Generale, vi ste bili pripadnik Službe bezbednosti 20 godina i objasnili ste u svom svedočenju u *Predmetu Milošević*, koje je takođe uvršteno kao dokazni predmet ovog Predmeta, kako su komandni lanci organa bezbednosti i drugi nizovi izveštavanja bili u JNA. Moje pitanje je za vas sledeće: ako je komandant jedinice dao nekom oficiru bezbednosti neko konkretno naređenje, na primer, evakuaciju bolnice, da li bi tada oficir za bezbednost morao da izveštava o napredovanju sprovođenja tog naređenja komandantu koji mu je dao to naređenje?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Tačno je. Morao bi. Svaku zapovjed komandanta svaki pripadnik te postrojbe je bio dužan izvršiti. Ako je organ bezbednosti dobio zapovjest komandanta, onda je on o njoj bio dužan upoznati i svoju liniju stručnog rukovođenja službom o dobivenoj zapovjedi, ali je morao pristupiti njenoj realizaciji. O svim zadaćama koje je realizirao, trebao je upoznat, ako je od komandanta zadaću dobio, i komandanta i svoju stručnu liniju po uspravnici službe.

TUŽILAC AGHA: Hvala. Ovim se završava postupak prema Pravilu 92bis za ovog svedoka.

SUDIJA PARKER: Hvala vama mnogo gospodine Agha. Gospodine Vasiću, izvolite.

ADVOKAT VASIĆ: Hvala časni Sude.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT VASIĆ

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Dobar dan gospodine generale. Želim prvo da vam se predstavim. Ja sam advokat Miroslav Vasić, branilac gospodina Mileta Mrkšića. S obzirom da obojica razumeno jezik kojim govorimo, ja bih vas zamolio da nakon mojih pitanja napravite malu pauzu kako bi prevodioci stigli da prevedu naš dijalog na engleski i kako bi ostali učesnici znali o čemu mi govorimo. Nadam se da neće biti problema. Vi ste već imali iskustva u svedočenju pred Tribunalom. Ja bih se na trenutak samo vratio na vašu vojničku karijeru, da bi javnost znala kojim ste se poslovima bavili i u kom vremenskom periodu, a šta će biti vezano i za pitanja koja ću vam postavljati. Vaša karijera u JNA je započela 1966. godine u Puli da bi već 1968. godine postali zapovednik Izviđačkog centra jedne avio jedinice, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Nije tačno. Moja vojnička karijera je započela nakon završetka Vojne akademije 27. rujna 1965. godine. A zapovednik radarske postaje u Bihaću sam postao u toku 1968. godine ili početkom 1969. godine.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Tri godine posle ovog postavljenja postali ste načelnik bezbednosti 117. lovačkog bombarderskog puka?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: To je bio lovačko avijacijski puk. Od 1974. godine sam ja načelnik bezbednosti.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: A gospodine generale, kada postajete zamenik načelnika odeljenja bezbednosti Petog vazduhoplovnog korpusa?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Zamjenik postajem... Nije bilo službeno zamjenik, ali sam bio njegov pomoćnik 1974. godine u srpnju mjesecu.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Ovaj pomenuti Peti korpus je bio potčinjen komandi Ratnog vazduhoplovstva čije je sedište bilo u Zemunu, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Pošto ste završili ratnu školu 1986. godine, postali ste načelnik bezbednosti Petog korpusa Vazduhoplovstva, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno. Nakom par mjeseci po završetku škole postao sam načelnik službe sigurnosti Petog korpusa.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: I ovaj posao ste obavljali sve do marta 1991. godine, kada vas je sa ovog položaja smenio vaš pretpostavljeni, pukovnik Slobodan Rakočević.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Izvinite, samo malo. U julu mesecu 1991. godine tražili ste i dobili odobrenje da napustite vojnu službu, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: A već početkom avgusta meseca ste postali načelnik Štaba Zbora narodne garde.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Nakon formiranja Glavnog štaba Hrvatske vojske septembra 1991. godine, postali ste komandant Ratnog vazduhoplovstva i protivvazdušne odbrane Hrvatske vojske, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Zapovjednik Ratnog vazduhoplovstva i protuzračne obrane Hrvatske vojske postao sam početkom decembra 1991. godine.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li ste 1996. godine unapređeni u čin general-pukovnika i imenovani za načelnika Glavnog štaba Hrvatske vojske?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Nije točno. Ja samo 1996. godine dobio čin general-pukovnika, ali sam imenovan za pomoćnika načelnika Glavnog stožera Hrvatske vojske za Ratno zrakoplovstvo i protuzračnu obranu.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: U decembru 2002. godine ste penzionisani u činu generala Zbora, koji bi u nomenklaturi koja je važila u JNA odgovarala činu generala Armije, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno je. Imao sam čin generala Zbora. To je general sa četiri zvjezdice, ali je u Hrvatskoj vojsci postojao u ratu i još jedan generalski čin, tako da ga teško prevoditi da li je adekvatno činu generala Armije iz JNA.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: A da li je to bio najviši generalski čin u Vojsci Republike Hrvatske?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: To je bio najviši vojni čin za one koji nisu obnašali dužnost načelnika Glavnog stožera.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Nakon penzionisanja postali ste savetnik predsednika Republike Hrvatske, najpre za odbranu i vojna pitanja, a zatim i za nacionalnu sigurnost?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja sam postao savjetnik predsjednika Republike Hrvatske i prije penzionisanja, kad je predsjednik Republike Hrvatske, gospodin Stipe Mesić počeo svoj prvi mandat, da bi nakon ovog umirovljenja iz djelatne vojne službe, postao savjetnik za nacionalnu sigurnost do kraja njegovog drugog mandata, prvog mandata, pardon.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Hvala vam. Kada pogledamo vašu zavidnu karijeru, možemo se složiti da ste se zapravo preko 20 godina bavili poslovima bezbednosti i to u vreme kada ste bili oficir JNA u bezbednosnoj formaciji Ratnog vazduhoplovstva koje je pokrivalo celu teritoriju SFRJ, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno je tako, samo je diskutabilno to da li je pokrivala cijelu teritoriju. O tom, u stručnom pogledu, se može raspravljati. A vjerujem da će u tom smislu biti pitanja, pa da ne gubimo sada vrijeme.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Pored vojnih škola koje ste završili i iskustva u praktičnom radu u vojsci, vi ste i magistrirali na Fakultetu političkih nauka u Zagrebu, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno. 1985. godine.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Ratno vazduhoplovstvo dok ste vi bili u službi, bilo je podjeljeno na korpuse, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Bilo je podjeljeno na korpuse posle ove zadnje reorganizacije. A do tada je bilo na različite načine u toku mog radnog vijeka.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Prvi korpus se u to vreme, znači nakon ove podele na korpuse nalazio u Beogradu, Treći u Nišu i Peti u Zagrebu u kome ste vi u jednom trenutku bili načelnik bezbednosti.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: U svakom od ovih korpusa postojala su odeljenja bezbednosti koja su bila potčinjena načelniku bezbednosti Ratnog vazduhoplovstva u Zemunu, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: A načelnik bezbednosti Ratnog vazduhoplovstva bio je potčinjen načelniku Uprave bezbednosti Saveznog sekretara za narodnu odbranu?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Koju teritoriju je pokrивao Peti korpus Ratnog vazduhoplovstva u kome ste se vi tada nalazili?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Peti korpus RV i PVO pokrивao je teritoriju istočno od linije Virovitica - Banja Luka - Split. Pardon, zapadno od te linije.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Dakle, možemo zaključiti da je pokrивao celokupnu teritoriju Slovenije i jugozapadni deo Hrvatske.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Sjeverni, sjeverozapadni i zapadni dio Hrvatske.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Hvala vam. Govorili ste nam o zadacima u svojoj izjavi i u transkriptu koji je ovde uveden kao dokaz, o zadacima koje je izdavala Uprava bezbednosti Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu, svojim potčinjenim organima bezbednosti i koji su se mogli sumirati u tri grupe: neutralisanje delovanja stranih obavestajnih službi, neutralisanje delovanja ekstremista iz emigracionih krugova i neutralisanje unutrašnjih neprijatelja, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: U globalu je to, ali je još jedna zadaća bila zaštita tajnosti, koja je bila isto tako značajna u službi.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Za razliku od Ratnog vazduhoplovstva u relevantnom vremenu o kome govorimo, dakle neposredno pred događaje 1991. godine, kopnena vojska je bila podeljena na tri oblasti, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Tačno.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Možete li nam reći koje su to tri oblasti bile i koje su teritorije one pokrивale?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: To su bile: Prva vojna oblast u Beogradu, Treća vojna oblast u Nišu i Peta vojna oblast u Zagrebu. Koja je tačno bila teritorija, od koje linije do koje, ja to tačno ne znam, ali se nisu poklapale u cjelosti sa teritorijem zrakoplovnog korpusa iako u dobrom djelu jesu.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Hvala gospodine generale. A Peta vojna oblast koja je imala sedište u Zagrebu je bila sastavljena od pet korpusa.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Mislim da je bilo pet korpusa. Ja sam ih nabrojao u svojoj izjavi, tamo na prethodnom suđenju.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: To su bili Rijeka, Zagreb, Ljubljana, Maribor i Varaždin.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Svaka vojna oblast, dakle kopnene vojske je imala odseke bezbednosti na čelu sa načelnikom, kao i kontraobavestajne grupe, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Mislim da su bila odeljenja bezbjednosti, ne odsjeci, u vojnim oblastima, malo viši rang i kontraobaveštajnu grupu.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Dakle, ono šta se u vazduhoplovstvu nalazilo u korpusima, u kopnenoj vojsci se nalazilo na nivou vojne oblasti?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: U zrakoplovstvu se nalazila na nivou Zapovjedništva Ratnog zrakoplovstva. Centralna, odnosno kontraobaveštajna grupa koja je imala tri detašmana u sjedištima korpusa, ali nisu bili korpusu potčinjeni, nego direktno centralnoj kontraobaveštajnoj grupi Ratnog vazduhoplovstva i PVO-a.

ADVOKAT VASIĆ: Hvala. Časni Sude, molio bih...

SUDIJA PARKER: Gospodine Vasiću, da li bi sada bio dobar trenutak?

ADVOKAT VASIĆ: Jeste, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Ako je tako, onda ćemo da napravimo prvu pauzu sada i nastavićemo u 16.05.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Gospodine Vasiću, izvolite.

ADVOKAT VASIĆ: Hvala časni Sude.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Gospodine generale, u pauzi su me prevodioci zamolili da moramo sporije da govorimo i da pravimo veće pauze između pitanja i odgovora da bi oni stigli da prevedu. Recite mi molim vas da li ste vi 29. i 30. maja i 1. jula 2001. godine dali izjavu istražiteljima Tužilaštva? Da li se toga sećate?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Da, ja sam dao izjavu, a ne sjećam se tačno koji je datum bio. Piše tamo.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Govoreći o formaciji Ratnog vazduhoplovstva i posebno o formaciji Petog korpusa vazduhoplovstva, rekli ste da je u sastavu ovog Petog korpusa bilo više vazduhoplovnih baza i da je u svakoj vazduhoplovnoj bazi postojao organ bezbednosti, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Takođe ste naveli da je postojala vojna policija u svakoj od ovih baza i da je ona bila potčinjena bezbednosnom odjelu.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Tako je, ali u stručnom pogledu je bila potčinjena organu bezbjednosti.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Isto je važno i za kopnenu vojsku, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Isto je važno i za kopnenu vojsku.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: U vašoj izjavi ste opisali dva paralelna lanca, komandna lanca kada su u pitanju organi bezbednosti. Jedan koji ide kada su u pitanju vojna pitanja, ushodnom i nishodnom linijom do komandanta korpusa u Ratnom vazduhoplovstvu i do komandanta vojne oblasti u kopnenoj vojsci, a drugi koji po stručnim pitanjima ide do načelnika Uprave bezbednosti Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu, što važi i za Ratno vazduhoplovstvo i za kopnenu vojsku, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Približno je tačno, izuzev ovog djela da se ograničava do razine korpusa, jer je, gdje god je bio organ bezbednosti, u kojem god zapovjedništvu ili komandi, on je bio potčinjen, prije svega, komandantu u vojničkom pogledu, a u stručnom pogledu svoja vertikalna linija, nismo to govorili da je linija komandovanja, nego to je bila linija rukovođenja.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je u aktivnostima organa bezbednosti najveći deo aktivnosti pokrivala ova stručna sfera rada?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: A obim ove stručne sfere, rekli ste da je zavisio od rukovodioca organa bezbednosti. Da li možete to malo da nam pojasnite?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Što je organ bezbednosti više bavio se stručnom sigurnosnom bezbednosnom problematikom, to je bio uspješniji, jer je njegov pretpostavljeni u strukturi službe uvijek tražio što više baviti se stručnom problematikom. Ne znači to da nije trebao postupiti po vojničkim pitanjima primjereno zapovjedima svojih komandanata. Ali se morao naći balans.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Značaj organa bezbednosti je u JNA bio veliki u odnosu na oficire koji nisu bili u ovom lancu, bezbednosnom lancu. Da li su se organi bezbednosti pitali prilikom postavljenja određenog oficira na neko komandno mesto?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Pitali su se.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je mišljenje organa bezbednosti, ukoliko je bilo negativno, moglo da dovede da neko ne bude postavljen na mesto komandanta?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Bilo je slučajeva da i unatoč protivljenju organa bezbednosti, neko prođe, uvjetno rečeno. Tada se je pokušavalo linijom pretpostavljenog organa bezbednosti uticati na višoj razini, a i to nije svaki put uspjevalo. Ali u najčešćem broju slučajeva tamo gdje je organ bezbednosti bio autoritet, taj je uspio u svom odnosu sa komandantom nametnuti svoje mišljenje.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Sada da dođemo do perioda 1990. godina, kraj 1990. godine, 1991. godina. Izjašnjavajući se o aktivnostima Uprave bezbednosti u ovom periodu, rekli ste da Uprava bezbednost postaje zapovedna struktura i da su bezbednosnim kanalima prenošena najvažnija naređenja u JNA u ovom periodu. Da li je to tačno?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Teško je reći da li su naređenja i od kada do kada, ali vrlo značajne informacije su tom strukturom prenošene i najveći broj informacija koje

su dolazile kao usmjeravajuće tadašnje sa pretpostavljenih su dolazile temeljene na informacijama koje su prikupljane u službi. Ne znači isključivo sve, ali vrlo veliki dio.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li ste u svojoj izjavi Tužilaštvu rekli da je sam savezni sekretar Kadrijević u to vreme smatrao upravu bezbednosti najpouzdanijim, najdirektnijim i najbržim putem kojim SSNO može slati informacije gore, dole po hijerarhiji JNA?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Tačno. Ali ta moja izjava se odnosila na vrijeme već početka rata na prostoru Hrvatske, ne znam da li Slovenije i to se odnosi na taj dio, a ne na period cijele 1990. godine i 1991. godine.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Ovo bi se odnosilo na drugu polovinu 1991. godine, ako sam dobro razumeo?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da je to najtočnije.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li ste s tim u vezi, kada ste davali izjavu u jednom drugom predmetu pred ovim Tribunalom rekli da je tadašnji načelnik Uprave bezbednosti, general Aca Vasiljević, mogao slati naređenja bezbednosnim lancem, bez da informiše vojne komandante?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Tačno. Mogao je slati. Ali da li je on informisao, ja to ne znam, svoga pretpostavljenog Saveznog sekretara na narodnu obranu. Ali unutar službe su cirkulirale informacije koje, mislim, da linija zapovjedanja nije bila upoznata sa njima.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: A kolika je bila nezavisnost oficira bezbednosti kada su delovali po stručnim poslovima u skladu sa naređenjem svog nadređenog oficira bezbednosti u odnosu na komandu jedinice kojoj su pripadali?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Kada su u pitanju stručni poslovi, onda je on bio potpuno nezavisan, ali od ranga komandanta armije, a poslje komandanta vojne oblasti pa na više, ti komandanti su mogli znati sve što radi organ bezbednosti. A naniže sve je se selektivno informiralo o stručnoj problematici pretpostavljenih komandanata.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li to znači da je organ bezbednosti mogao da određenim aktivnostima iz ove stručne sfere ne informiše svog komandanta?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Mogao je.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li ovakav položaj organa bezbednosti ukazuje na poseban lanac odgovornosti za postupanje po stručnom naređenju koje ide prema višim organizacionim strukturama bezbednosti?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Tačno pokazuje.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je u vremenu o kojem govorimo oficir bezbednosti imao ovlašćenje da uhapsi i privede vojnim pravosudnim organima pripadnika JNA ili civila za koga postoji osnovana sumnja da je izvršilo krivično delo koje se odnosi na vojsku?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Mislim da nije imao pravo. Imao je pravo samo u hitnim slučajevima zadržati određeno lice ako postoje osnovana sumnja do dolaska istražnog organa.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Govorili smo o aktivnostima Uprave bezbednosti i organa bezbednosti na neutralisanju određenih faktora destabilizacije društvenog uređenja. I treći od tih aktivnosti je bilo neutralisanje unutrašnjih neprijatelja. Da li je u jednom vremeskom periodu ova treća aktivnost postala zapravo prioritarna aktivnost organa bezbednosti?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno je. Postala je prioritarna.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je suzbijanje delovanja unutrašnjih neprijatelja odnosilo na unutrašnje neprijatelje svih naroda i nacionalnosti koji su tada živeli u SFRJ?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno je.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Nakon 1986. godine ovaj segment delovanja organa bezbednosti dobio je jedan poseban oblik u razotkrivanju pripadnika takozvane iredente, odnosno unutrašnjih neprijatelja albanske narodnosti, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ne bih mogao reći da je od 1986. godine. To datira nešto malo i od ranije.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je vrhunac... Da li je jedan događaj koji se odigrao u kasnima JNA u to vreme, posebno skrenuo pažnju organa bezbednosti prema ovom problemu?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Znao o čemu se radi?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno. Ja sam to i u, ako imate transkript, tamo i obrazložio.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Imajući u vidu sve te okolnosti, da li je postojala opravdana realna bojazan od ovakvog organizovanja takozvane iredente u to vreme?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Postojala je realna bojazan, ali mislim da je ona od pojedinaca preuveličavana i bolje rečeno, zloupotrebljena

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Rekli ste da je od pojedinaca preuveličavana i zloupotrebljena. Da li nam možete preciznije reći na koga mislite? Ko su ti pojedinci koji su ...

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Konkretno kada je albanski nacionalizam u pitanju i iredenta, kako smo ju službeno zvali unutar Službe sigurnosti, u to vrijeme, tada je od nekih pojedinaca koji su rukovodili Službom inzistirano da se u svakoj postrojbi JNA mora naći iredentističko organiziranje. Primjera radi, gdje ima tri Albanca, postoji ilegalno organizirana trojka. To je bila tvrdnja pojedinaca unutar Službe sigurnosti JNA, koji su uspjeli nametnuti to mišljenje pojedincima u službi. U tom smislu mislim da je to zloupotrebjeno.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Hvala vam. Da li je jedan od aktera stvaranja takvog pristupa po pitanju iredente bio gospodin Aca Vasiljević?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja sam to obrazložio i mislim da je on u tom vremenu sa svojim timom bio jedan od aktera u Sedmoj armijskoj oblasti. U Sedmoj armiji, pardon.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: A da li se ovaj metod rada proširio i u celoj Službi kada je gospodin Vasiljević postavljen za načelnika Uprave bezbednosti Savaznog sekretarijata za narodnu odbranu?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Proširio se u vrlo velikom djelu službe i oni organi bezbednosti kod kojih nije bila otkrivena iredenta, od te strukture su smatrani manje uspješnim.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li ste vi lično imali problem sa ovim pitanjem u odnosu na vaše pretpostavljene starešine iz bezbednosti?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Da, ja sam djelom imao i ja sam se uspeo tome othrvat i u Petom korpusu nije bilo većeg broja slučajeva ilegalnog iredentističkog organiziranja. Čak bili su pojedinačni slučajevi koji su vođeni kao indikativni, što moj pretpostavljeni je tada cijenio lošim procjenama i lošim rezultatima rada.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: A da li je u vremenu o kojem sada govorite jedan vaš kolega pukovnik iz Uprave bezbednosti, gospodin Bogdan Vujić, dolazio u vaš korpus po ovom pitanju otkrivanja iredente?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Bogdana Vujića znam iz toga vremena. On je bio, mogao bih reći, putujući ambasador. U cijeloj JNA je on išao kada su se, u navodnicima realizirali slučajevi iredente i dolazio je i u Peti korpus, ali ja sa njim osobno nisam u timu radio, iako smo u tom periodu češće kontaktirali.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: On je bio neki... neka vrsta specijaliste za otkrivanje iredente, koliko sam vas ja shvatio?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Pa mogli bi to reći da je on smatran u službi specijalista.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li vaša saznanja govore o tome da je on bio častan oficir?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: On je bio čovjek koji je imao veliku maštu i puno je uložio truda u radu. Mogao je raditi danima neprekidno, obavljajući razgovore, ali koliko ja znam da je bio častan oficir i da nije montirao organizacije, odnosno montirao puno slučajeva. Pogotovo u njihovoj realizaciji.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li ste imali saznanja na koji je način identifikivao iredentističke trojke na području Petog korpusa?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Rekao sam da smo mi toga imali minorno i ja se nisam uključivao u direktnu realizaciju. To je radio najčešće moj zamjenik, tada potpukovnik i ne znam tačno koja je njegova uloga bila, pukovnika Vujića u konkretnim slučajevima, ali znam da je on od ljudi bio cijenjen kao značajna pomoć.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li ste, dajući iskaz pred ovim Sudom, rekli da je gospodin Bogdan Vujić prilikom utvrđivanja takozvanih trojki iredente, tražio spisak vojnika albanske nacionalnosti iz određene jedinice i nakon toga ih proglašavao za pripadnike iredente?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Spisak jedinice je bio polazni moment u procjeni za buduće postupanje. Tako je i on vjerovatno tražio spiskove. Bez toga nije mogao poći. Ali znam da je i on, a i pojedinci koji su realizirali te takozvane trojke, da su pravili na papiru šeme njihovog organiziranja, pa onda išli na priznanje, u navodnicima, od strane pojedinaca da su članovi tih ilegalno organiziranih trojki, bez dovoljno argumenata i bez dovoljno pokazatelja.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li to znači da su ih zapravo prinudili da priznaju da su članovi iredente?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Što su prinudili, a što su organizirali ih, uspostavili suradnju, obećavali, tako da je najčešće su te situacije kad dođe do Suda padale, iako je bilo slučajeva i nevi da su osuđeni u tom vremenu.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li se njegov ovakav rad naročito vrednovao u okvirima Uprave bezbednosti?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Koliko znam jeste. Ja u Upravi bezbednosti nisam bio, ali ovdje, na ovoj razini, to je bila pomoć ljudima koji su radili na tim poslovima.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Dakle, da li je vaše mišljenje da je pukovnik Vujić ovo činio zbog toga što je to posebno vrednovano u službi ili mislite da je imao nešto protiv vojnika albanske nacionalnosti?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ne mislim da je imao protiv vojnika nijedne nacionalnosti, ali to je tada bio trend. On se sa tim trendom i sa takvom politikom složio i sudjelovao u njoj.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je u ovom trendu sarađivao i sa gospodinom Aleksandrom Vasiljevićem?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Vjerovatno je njega izvještavao. Njihov odnos ne znam.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li ste rekli da je u ovom periodu nakon što je... Nakon ovog sporvedenog postupka prema unutrašnjem neprijatelju, takozvanoj iredenti, Aca Vasiljević došao za načelnika službe bezbednosti i da se okružio svojim ljudima koji su mislili isto kao on?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Da li su isto mislili, ali koji su njega, mogli bismo reći, slijepo slušali, sa takvim se okružio.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je u tom timu bio i Bogdan Vujić?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Bogdan Vujić je tada bio, meni se čini, pred mirovinu. Da li je on bio na nekakvoj značajnoj dužnosti, ne znam, u Upravi bezbednosti, ali je on dolazio sa autoritetom dolaska iz Uprave bezbednosti, čina pukovnika, starijeg

iskusnog čovjeka. A kakav je njegov odnos bio sa Acom Vasiljevićem, ja to ne znam. Pretpostavljam blizak.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: U toku osamdesetih godina u ovom segmentu neutralizacije unutrašnjih neprijatelja i to krajem osamdesetih, dolaskom više stranaka na prostoru bivše SFRJ, da li se i meta organa bezbednosti u ovom segmentu borbe protiv unutrašnjih neprijatelja menja, tako da Služba počinje da traži svoje saradnike u pripadnicima novonastalih stranaka?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno je. To se mjenja.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: U isto vreme nestao je Savez komunista Jugoslavije kao ideološka baza Jugoslovenske narodne armije. Da li je tada bilo pokušaja da se stvori jedna nova baza kroz Savez komunista - pokret za Jugoslaviju i ako jeste, ko je bio tvorac ove zamisli?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Da. To je tačno. Bilo je pokušaja stvaranja SK - pokret za Jugoslaviju. Koliko ja znam, bili su nositelji neki umirovljeni generali i admirali JNA, konkretno Mamula, Mirković, generali, angažirajući na toj liniji i pojedince iz drugih republičkih centara.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je to bio pokušaj da se zapravo sačuva kohezija vojske i da se zapravo preduprede eventualni raspad države?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Po njihovom vjerujem da je to bilo tako, da je ta namjera bila odlučujuća kada su se priklonili takvoj varijanti. Objektivno promatrajući, pa i sada nakon 15 godina, 14 godina, vidi se da je to bio pokušaj koji nije imao temelja. Ja osobno se nisam slagao sa takvom varijantom i nisam u njoj želio sudjelovati. To je bio jedan od razloga sukoba sa pretpostavljenim unutar Službe.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li su u ovom poduhvatu učestvovali gospodin Vasiljević i gospodin Rakočević koje smo danas već pominjali?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Gospodin Vasiljević i gospodin Rakočević su bili, teško mi je datumom locirati, ali 1988. godine, 1989. godine apriori za očuvanje Jugoslavije, što mogu reći da sam i ja bio i u tom cilju su bili protiv svakog nacionalizma, da bi, kako je vrijeme odmicalo, proticalo, kako je dozvoljena uspostava višepartijskog sustava, oni tražili u kojoj je to stranci, partiji, na sceni Jugoslavije snaga koja će tu njihovu ideju realizirati. Oni su to našli u Socijalističkoj partiji Srbije pod vođstvom predsjednika Socijalističke partije Srbije i tada je i od njihove strane zanemaren srpski nacionalizam, kao jedan od onih koji kao i svaki drugi nacionalizam je trebao razbiti Jugoslaviju.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Zar nije na kraju osamdesetih i samom početku devedesetih godina došlo do situacije da su pojedini visoki oficiri JNA bili praćeni od strane Uprave bezbednosti kao kategorija srpskih nacionalista?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno je. To je tako bilo, ali sam rekao do vremena 1989. godine, pa možda i 1990. godine. Ali 1988. godine, 1989. godine sam uvjeren i prisustvovao sam nizu takvih sastanaka, predavanja kada su njih dvojica, a time i Uprava bezbednosti, žigosala sve nacionalizame.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Nakon sprovođenja višestranačkih izbora koje smo ovde dotakli i nakon što su u pojedinim republikama pobedile čisto nacionalne partije, da li je u vojnom vrhu došlo do procene da postoji bojazan da republička rukovodstva Hrvatske i Slovenije upotrebe silu u razbijanju SFRJ?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Da. U vojnom vrhu JNA takvih procjena je bilo.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je posledica ovakvih procena i odluka načelnika Generalštaba o razoružanju, to jest o uzimanju oružja od Teritorijalne odbrane svih republika i autonomnih pokrajina i stavljanje ovog naoružanja pod nadzor Jugoslovenske narodne armije?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Sa njegovog stanovišta takva procjena je postojala i rezultat te procjene je ta zapovjed koju je on dao. Ali time je, ne samo uzurpirao svoje pravo, nego i uzurpirao tuđu imovinu, jer je naoružanje i oprema Teritorijalne obrane bilo vlasništvo republika, a on je bez pitanja to stavio pod svoju kontrolu.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Ta odluka se odnosila samo na stavljanje pod kontrolu ovog naoružanja. Naoružanje nije oduzeto republikama, odnosno autonomnim pokrajinama. Ono je i dalje ostalo vlasništvo ovih subjekata.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: To je samo na papiru tako. Ko čuva stražu i dozvoli ili ne dozvoli pristup određenom sredstvu, taj ima vlast i taj raspolaže tom imovinom. A čije je ono, dragom Bogu svejedno.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Vratimo se sada na dolazak Aleksandra Vasiljevića na mesto načelnika Uprave bezbednosti. Kakvo je vaše mišljenje o gospodinu Vasiljeviću kao načelniku Uprave i kolika je bila njegova moć kao načelnika Uprave?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da je gospodin Vasiljević Aleksandar vrlo sposoban oficir bio, vrlo inteligentan, snalažljiv. Znao je kako procijeniti i znao je kako te svoje procjene ostvariti i kako se nametnuti i mislim da je izabrao sebi tako adekvatne suradnike i organizirao službu za zadaće koje on smatrao da su realne u tom trenutku, što se njegovog aspekta tiče. Da je to uspio, kao što je to trebalo, i rukovodstvo JNA da je uspjelo ostati neutralno u političkim događanjima na prostorima Jugoslavije, imao bi veliki spomenik. Ovako, stavio se na jednu stranu kao što se i rukovodstvo JNA stavilo na jednu stranu i došlo je do ovoga čega smo svi svjedoci što je bilo.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Na trenutak samo da izađemo iz ove teme i da vas pitam u vezi ovog vašeg odgovora. Zar Jugoslovenska narodna armija po ustavu nije imala osnovnu dužnost da štiti suverenitet i integritet celokupne teritorije SFRJ?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Jeste. Imala je. To je bila jedna od zadaća Jugoslovenske narodne armije. Ali je trebalo priznati političku realnost na prostoru Jugoslavije. Ako smo priznali višepartijski sustav, onda ne možemo diktirati koja će stranka u demokratskim izborima pobjediti. A to je JNA htjela diktirati.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je po vašem zaključku problem, ne to što je JNA delovala na osnovu svojih ustavnih ovlašćenja po tada važećem Ustavu, no što ustavni

sistem bivše SFRJ nije upodobljen situaciji u kojoj se država našla nakon ovih višestranačkih izbora?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Znači ustavni sistem nije upodobljen, a za to se trebalo postići konsenzus novih političkih vođstava republika, a ne da JNA donosi samostalne odluke kao politički faktor.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Vrat ćemo se sada na načelnika bezbednosti. Da li ste govoreći o gospodinu Vasiljeviću, istražiteljima Tužilaštva rekli da su njegovi saradnici u Upravi bezbednosti su ga poštovali, ali da su ga se i plašili?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja sam imao taj osjećaj da je on bio preautoritativan za te koji su bili oko njega.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li to znači da su oni sproveli njegove zamisli?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Vjerujem da je tako.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je on u to vreme imao uticaja i na samog saveznog sekretara koji je svoje odluke donosio na osnovu mišljenja gospodina Vasiljevića?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Mislim da je imao vrlo velik uticaj. Ja tu ne mogu reći konkretno, ali ja znam da sam ja saveznom sekretaru osobno više puta u toku 1989. godine, 1990. godine, početkom 1991. godine pisao, upoznavajući ga sa realnom situacijom na prostoru Slovenije i Hrvatske, da bi mu neke informacija koje su otuda dolazile, bile suprotne tim informacijama kako sam ja o stanju na tom prostoru slao i procjenama koje sam vršio.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li ste zbog toga u svom stručnom radu trpeli neke posledice zbog pogrešnih procena?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Trpio sam posljedice koje su kulminirale 2. ožujka 1991. godine, kada sam smijenjen zbog različitih procjena u odnosu na službenu procjenu moga pretpostavljenoga.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li ste u vezi sa ovom temom istražiteljima Tužilaštva izjavili da su odluke admirala Broveta, koji je bio pomoćnik saveznog sekretara i Aleksandra Vasiljevića, se pretvarale u izvršna naređenja?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Da, rekao sam. Ja sam po nekim odlukama imao taj osjećaj, pa i ona informacija, povlaka, zapovjed načelnika Generalštaba o kojoj smo jučer razgovarali od 12. desetog 1991. godine.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li to znači da bi odluka koju bi doneo gospodin Vasiljević kod potčinjenih imala zapravo težinu kao da je doneta od strane samog vojnog vrha?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Nije imala tu težinu, jer iza toga nisu mogle nastupiti posljedice koje bi bile kad se krši zapovjed pretpostavljenog komandanta, odnosno saveznog sekretara, odnosno načelnika Generalštaba. Ali je svojim stavovima kod potčinjenih izazivao dosta strahopoštovanja. Ne kod svih, ali kod većine.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Ovo pogotovu ako se ima saznanje koji je uticaj gospodin Vasiljević imao na saveznog sekretara, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Da, naravno.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li to znači da je gospodin Vasiljević u tom vremenu držao pod kontrolom celu bezbednosnu strukturu tadašnje JNA i da nijedna ozbiljnija akcija u okviru odeljenja bezbednosti i kontraobaveštajne gupe nije mogla biti isplanirana i sprovedena bez njegovog znanja i odobrenja?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Prvo bih vas molio da precizirate o kom vremenu je tačno i ...

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Dakle, 1990. godine i ...

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: 1991. godine. 1991. godine, od marta, pa nadalje ne znam. 1991. godine do marta ja znam da prema meni nije imao bespogovorana autoritet, jer sam ja donosio svoje procjene i postupao shodno njima. A bilo je još pojedinaca koji su kasnije u strahu za svoje mjesto, za svoje položaje, isto tako ga poslušali, ali imali su drugačije mišljenje. Konkretno znam iz tog vremena u okviru kopnene vojske, a i u okviru zrakoplovstva. Ali je, kako je vrijeme proticalo, 1991. godine taj autoritet i situacija sve više rasla, usložnjavala se.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li se nakon dolaska gospodin Vasiljevića na čelo Uprave bezbednosti širi i delokrug rada organa bezbednosti na civilni sektor, što do tada nije bilo u ingerencijama Službe bezbednosti?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Tačno je.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li se i organizaciono stvaraju tri nove grupe za praćenje aktivnosti usmerene na nadzor društva van JNA, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ako je u pitanju vjerovatno zrakoplovstvo, onda je to tačno izraženo kroz stvaranja tri nova detašmana u Zagrebu, Sarajevu i Nišu, koji su imali zadatak negdje od 1988. godine, 1989. godine rad prema strukturama društva, što do tada nije bio slučaj i bilo je Pravilom službe zabranjeno.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je detašman koji se nalazio u Zagrebu dobio zadatak da svoje aktivnosti usmeri prema hrvatskom političkom rukovodstvu i pripadnicima MUP-a i da među njima uspostavi saradničku mrežu?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li se to dešavalo nakon višestranačkih izbora u Hrvatskoj takođe?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: To je naročiti intenzitet imalo nakon višestranačkih izbora, ali i u pripremi istih, kada su se pojavile političke partije, od konca 1989. godine to je počelo se realizirati.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je ova saradnička mreža radila na prikupljanju informacija iz samog vrha političkog rukovodstva Hrvatske?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: U prirodi službe je doći što bliže vrhu, izvoru.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je postojao plan da ova saradnička mreža ostane i nakon što JNA napusti teritoriju Republike Hrvatske?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ako je u pitanju Drugi detašman KOG-a, tako je. To je bio cilj i to je bila zadaća: "Ostaviti uporišta na toj teritoriji i kada se povuče".

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Sledeći korak je bio i proširenje ove saradničke mreže na medije, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Čini mi se da je to bio prvi korak da je prije taj korak bio, pa onda na politička vođstva stranačka, jer u to vrijeme, svi smo svjedoci, mediji su imali vrlo veliku ulogu u stvaranju javnog mnjenja.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je ova operacija o kojoj govorimo, koju je vodio Drugi detašman, ostala tajna do samog kraja rata?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ona je ostala tajna dok nije zauzeta vojarna u kojoj je bilo njihovo sjedište, a koliko brzo iza toga su službe sigurnosti Hrvatske analizirale zapljenjene materijale, to ne mogu tvrditi, koliko je to vremena proteklo, ali do kraja rata to nije ostala tajna.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Rekli ste do... Govorili ste o upadu u kasarnu gde se materijal nalazio. Da li nam možete reći u kojoj je to... kada je to bilo? U koje doba godine?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: To je bilo 15. deveti 1991. godine u Maksimirskoj kasarni gdje je bilo njihovo sjedište.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: U zapisnik nije ušao datum. Mislim da se radi o 15. devetom 1991. godine, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Vrat ćemo se na ovo pitanje nešto kasnije. Da li vam je u razgovorima koje ste ovde spominjali koje ste vodili sa generalom Rašetom, nuđeno od strane JNA da Vukovar bude otvoren grad, bez prisustva bilo kakve vojske?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja se ne sjećam da je Rašeta ikada ponudio takvu varijantu. O tome šta je Rašeta nudio, postoji najobjektivniji prikaz i šta sam ja odgovorio i svaki od sudionika razgovora u zapisnicima koji su vođeni od strane Promatračke misije Evropske zajednice i mislim da je to najobjektivniji prikaz što je to razgovarano i ko je što kome nudio ili prijetio.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Pitam vas zato što ste vi rekli da ste zapravo svakodnevno sedeli za jednim stolom i vodili razgovore u pravcu rešavanja problematičnih situacija.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Svakodnevno od 8. desetog, pa do skoro konca 1991. godine.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je sve do novembra 1991. godine bio otvoren put između Vukovara i Vinkovaca koji je vodio preko Lušca, Bogdanovaca, Marinaca, Nuštara?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Nije mi poznato da je do tada bio, a konkretno ja sam imao zadatak posjetiti Vukovar 30. devetog 1991. godine i nisam mogao ući, nego sam u Bogdanovce došao u Zapovjedništvo obrane, bio u kontaktu sa zapovjednikom odbrane Vukovara i nije bilo moguće da ja uđem u Vukovar, zbog toga što je bio, što okružen potpun, a što taj prilaz koji je bio od Bogdanovaca bio je pod kontrolom i vatrom JNA ili Teritorijalne obrane, ne znam točno. Uostalom, prvi konvoj koji smo organizirali za izvlačenje ranjenika, već tada nije bilo moguće slobodno ući u Vukovar, a to je tu negdje od 8, pa do 12. desetog.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Kada ste pomenuli taj konvoj, zar on nije uz pratnju pripadnika Zbora narodne garde iz Bogdanovaca upravo tako ušao u Vukovar i stigao do vukovarske bolnice, bez pratnje i saznanja JNA?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ne, ni slučajno. On je došao uz pratnju "Liječnika bez granica" (Medicines sans Frontieres), to je organizacija koja ih je vodila. Vozila su bila civilna vozila koja su išla tamo, ali nigdje pripadnici ZNG-a nisu sudjelovali iza crte razdvajanje Hrvatska i druge strane. Tako da je to točno da su pripadnici ZNG-a mogli ući u Vukovar tada, tada bi se izvukli ranjenici za jedan, dva dana. A konvoj je komplicirano četiri, pet ili šest dana, ja se ne sjećam točno. Ima to zapisano, zbog toga što je zaustavljen, pregledavan od pripadnika JNA. Konkretno se sjećam nekakvog potpukovnika Milenkovića, ako mi to ostaje u sjećanju, koji je uporno pregledavao svako od vozila ambulantno, prijetio, oduzimao tamo... To mi je ostalo prezime pripadnika JNA.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Zar se ne sećate da je ovaj konvoj protivno ruti i putu koji je vodio tada do Vukovara, kroz kukuruz proveden od strane pripadnika ZNG-a iz Bogdanovaca, da je stigao do vukovarske bolnice, da je tamo utovaren i da ono o čemu kažete se dešavalo tek u povratku?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Da su to pripadnici ZNG-a bili, oni ga ne bi uveli u vukovarsku vojarnu, jer on je po dolasku u Vukovar, konvoj, prvu noć boravio u vojarni JNA. Prema tome, nelogično je da su ga ZNG uveli u vojarnu.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Očigledno je da mi ne govorimo o istom konvoju. To sam shvatio sada kada ste pomenuli kasarnu u Vukovaru. No, kada govorimo o tom konvoju o kome vi govorite, koji je došao do kasarne u Vukovaru, da li su vam poznati razlozi zbog čega on nije nastavio prema vukovarskoj bolnici? Da li je to zbog toga što komanda odbrane Vukovara nije htela da propusti ovaj konvoj da ne bi poremetili liniju odbrane?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Djelom je to točno, jer je bilo od strane, konkretno, Branka Borkovića, ljutnje zašto je dogovorena ta ruta, jer bi ona njima navodno ometala linije obrane. Ali u događanjima vukovarskim to nije bio jedini razlog, jer je ostale prostore kontrolirala što jedna, što druga strana. A hrvatskoj strani je bilo jako stalo da izvuče konvoj ranjenika, jer je u hrvatskoj javnosti bilo stvoreno uvjerenje o vrlo velikoj opasnosti za toliki broj ranjenika i zapovjedbano je odbrani Vukovara postupanje i na

račun svoje štete, samo da se to realizira. Tako da ja vjerujem da su oni poduzimali ono što je realno sve moguće bilo. Kako je JNA postupala, ja to sa svog mjesta nisam bio u situaciji viditi, ali se konvoj kretao tamo i ovamo, negdje pet dana. Tako, čini mi se.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Ja sam malopre govorio o nekom drugom konvoju, o konvoju od 18. oktobra 1991. godine, koji je organizovan pod pokroviteljstvom "Lekara bez granica", koji je od strane pripadnika ZNG-a sproveden do vukovarske bolnice gde je izvršena evakuacija 112 bolesnih i ranjenih. Ja sam o tom konvoju malopre govorio. Očigledno nismo se razumeli.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ne. To je isti konvoj "MSF", "Liječnici bez granica" su jedan jedini konvoj organizirali. To je prvi konvoj za izvlačenje ranjenika iz vukovarske bolnice. Kad je drugi, ja točno ne znam. Ima to tu zapisano. Ali onda je taj konvoj koji je 18. izišao, bio ovaj prvi koji je organiziran i koji je prvi sporazum sa JNA koji je sklopljen 8. desetog, odmah se pristupilo organizaciji tog konvoja. Tu je izvučeno tako, tu negdje oko 112 teških ranjenika, prema Našicama, Đakovu - Mikanovci, pa prema Našicama.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Dobro. Postoje svdočanstva ljudi koji su bili u "Lekarima bez granica" oko tog konvoja. Mene je samo interesovalo da li ste vi imali saznanja da su pripadnici ZNG-a uveli ovaj konvoj u Vukovar. Vi ste nam rekli da takvih saznanja niste imali, tako da vas više na tu temu neću pitati.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja bih sad odmah predložio ordene za njih da mi to potvrdite i da se ja uvjerim u to, ali sam uvjeren da oni to nisu bili u stanju tada napraviti.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Dobro. To ćemo dokazivati u toku postupka. A da li ste upoznati do kada je bio otvoren put od Vukovara do Vinkovaca? Do kada je bio normalan dotok ljudi i sredstava?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Normalan dotok nije bio dugo. Ali koliko se ja sjećam i koliko ja imam podatke, da je zatvoreno 1. desetog, pa do Marinaca, da je zatvoren svaki ulaz i izlaz iz Vukovara.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Ja se izvinjavam ...

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: A to se poklapa sa ovim mojim, jer sam ja 30. devetog proboravio cijelu noć u Zapovjedništvu odbrane Bogdanovaca, pokušavajući ući. Tad je bila velika vatra, iza te noći, odnosno sljedećeg dana su Marinci pali. Barem za hrvatsku stranu. Mi smo to tako vidili i to je tako bilo.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Vidim da ste se u odgovoru na moje pitanje pomogli nekakvim spisom. Da li nam možete reći o čemu se radi?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Povodom žalosnog događaja, to mi je prilika da kažem, pada Vukovara 18. desetog, "Večernji list", hrvatske dnevne novine su izdale jedan pregled događanja oko Vukovara i tu je pisalo dan pada Marinaca. A znam da je, jer sam zaboravio točan dan i zato sam se poslužio, da pročitam koji je to datum bio.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Hoćete li nam reći samo "Večernji list" iz koje godine?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: "Večernji list" ovih dana, to je bilo negdje ...

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Od ove godine?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Da, da, da. Neki dan je izišao. Pred godišnjicu pada Vukovara.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Samo jedna intervencija u zapisniku. U zapisniku stoji da ste rekli 18. oktobra pao Vukovar.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ne, ne. Ne, ne.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: 18. novembra ...

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: 18. novembra.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Radi zapisnika. Da li je u vremenu neposredno pred pad Vukovara, da li su vođeni pregovori sa JNA o razmeni zarobljenika i da li su u okviru ovih razgovora pominjani i zarobljenici iz Vukovara?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Vođeni su razgovori o razmjeni zarobljenika i taj razgovor sa hrvatske strane vodio je gospodin Ivan Milas, sa strane JNA Andrija Rašeta. Ne sjećam se da li mu je neko pomagao, a čini mi se dvojica pripadnika, pukovnika iz Uprave bezbednosti, koji su bili stalno tamo sa njim su mu pomagali i taj sporazum je, koliko se sjećam, potpisan 6. novembra 1991. godine po principu "svi za sve".

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je u realizaciji tog sporazuma za doktoriku Vesnu Bosanac, doktora Njavra i druge, zamenjena grupa ovih pripadnika KOG-a koja je bila uhapšena u Zagrebu zbog stvaranja saradničke mreže pod nazivom "Labrador"?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ta grupa je razmjenjena sa značajnim zarobljenicima. Kada kažem značajnim, onda mislim značajno prisutnim u javnosti Republike Hrvatske. A da li su to bili gospodin Njavro, doktorica Bosanac, pretpostavljam da jesu. Ali ja nisam radio na razmjeni, pa ne znam konkretan događaj.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Vi ste nam rekli da se radi o ljudima značajnim za Hrvatsku. Da li je odluka doneta onda na najvišem političkom nivou da se ovi ljudi zamene?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Vjerovatno je.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: A da li su bila značajna i ova lica koja su pripadala grupi "Labrador"?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Oni za Hrvatsku nisu bili značajni. Njihova se ni imena nisu znala, za razliku od ovih lica koje sam rekao. Ali je očito kod pregovarača postignut sporazum da je to približna težina za svaku od strana i zato je sporazum i postignut, što je normalno kod sporazumjevanja.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: A da li znate za koja su krivična dela optuženi ovi pripadnici grupe "Labrador" u Zagrebu?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja mislim za ilegalno neprijateljsko djelovanje, ali ne sjećam se točno, u organizaciji terorizma, diverzije, jer se njima i pripisivalo to... Ja ne znam te rezultate, neke konkretne aktivnosti na prostoru Hrvatske.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je u ovu razmenu bio uključen i gospodin Alekandar Vasiljević, da li znate?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ne znam.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato, da li je nakon hapšenja grupe "Labrador" došlo do otkrivanja celokupne saradničke mreže u političkom i policijskom miljeu Republike Hrvatske?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja tada nisam bio pripadnik Službe sigurnosti Hrvatske, a kada sam postao savjetnik za nacionalnu sigurnost, onda se o tom konkretnom slučaju i detalju nisam interesirao, jer nije bilo aktuelno. Ali koliko sam čitao iz "Duge" beogradske, mislim da su tamo iz saslušanja pojedinaca u Beogradu, kojima je suđeno, iznešeni podaci da je tom prilikom ostala dokumentacija o suradničkoj mreži u svim strukturama na prostoru Hrvatske koji je taj Drugi detašman držao.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: To je ona saradnička mreža o kojoj smo govorili nešto ranije, zbog čijeg je formiranja i Drugi detašman dobio zaduženje da kontaktira pripadnike politike i MUP-a Hrvatske i javna glasila, je l' tako?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li ova grupa ima veze sa događajima vezanim za jevrejsko groblje u Zagrebu? Da li imate takva saznanja?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: To je ono koje govorim da se u hrvatskoj javnosti je uvjerenje, da li je to sudski dokazano, ja to ne znam, jer su procesi neki vođeni po tome, uvjerenje da je ta struktura i izvršila diverziju, postavljajući eksplozivnu napravu na jevrejsko groblje, odnosno spomenik na jevrejskom groblju i u jevrejsku općinu u Palmotićevoj ulici u Zagrebu.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Šta nam možete reći kao oficir bezbednosti, bivši oficir bezbednosti... Izvinjavam se. Koliko je bitno za jednu obaveštajnu operaciju da ostane neotkrivena saradnička mreža, pogotovo ako ona prožima najodgovornije elemente?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Vrlo je bitno i svaki pripadnik službe je dužan poduzet sve da to učini.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: To je s toga kada bi jedna mreža bila otkrivena, praktično bi teško bilo organizovati drugu mrežu na istom prostoru, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Gubi se povjerenje u službu, a i to su neki od principa rada.

SUDIJA PARKER: Da li bi ovo bio dobar trenutak, gospodine Vasiću?

ADVOKAT VASIĆ: Hvala, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Nastavićemo u 17.50.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Izvolite, gospodine Vasiću.

ADVOKAT VASIĆ: Hvala, časni Sude.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Generale, recite mi da li ste upoznati da li je u toku razgovora hrvatskog rukovodstva predstavnicima Evropske zajednice oko priznanja nezavisnosti Hrvatske, bio istican problem zločina koje su hrvatske snage počinile u Gospiću 1991. godine?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Na koje razgovore mislite? Kad, gdje i kad su održavani?

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Mislio sam da li je to generalno postavljeno kao problem. Da li ste vi upoznati sa zločinima koji su izvršeni u Gospiću?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam da li je to pitanje postavljeno. Ja na takvim razgovorima nisam sudjelovao, iako je Rašeta povremeno u tim našim razgovorima postavljao kao da ima maltretiranja, pa da ima i ubojstava, ali ja osobno za te konkretne slučajeve tada nisam znao. Za Gospić tada nisam znao ništa.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: A sada da li vam je nešto poznato o tome?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Znam iz suđenja kasnije hrvatskom generalu Mirku Norcu i Tihomiru Oreškoviću da je bilo zločina na tom prostoru za koje su oni nakon istrage i osuđeni.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato organizovanje grupe pod nazivom "Opera"?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: To mi je poznato iz kasnijih događanja, iz štampe, a posebno kroz članke u "Dugi" koji su u nastavcima to objavljivali.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Koji je bio cilj stvaranje ove grupe, da li vam je poznato?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Čini mi se da sam to saznao iz intervjua nekih Vasiljevićevih, ali malo maglovito, a koliko sam ja to shvatio iz toga vremena i odnosno kada sam se upoznavao sa tim, jer sam poznao i ljude neke koji su sudjelovali njoj, shvatio sam da je cilj bio prikupljanje materijalnih sredstava i manipulacija sa njima, zbog čega su oni optuženi, a oni su ih navodno, ta materijalna sredstva, prikupljali radi finansiranja psihološkog rata u toku ratnih događanja na prostoru bivše Jugoslavije.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da su oni sačinjavanje saopštenja, puštanjem informacija, učestvovali u ovom propagandno-psihološkom ratu protiv Hrvatske?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Psihološko-propagandni rat protiv Hrvatske je vođen u to vrijeme, pa i u vrijeme do kraja ratnih događanja, do 1995. godine, a vodi se i dan-danas. A ko je u tome sudjelovao, ko ga je finansirao, ja to ne znam. Nisam ja sudjelovao ni sa hrvatske strane, a pogotovo sa druge.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da se vratimo sada na jedan raniji period, pre nego što ste, odnosno kada ste došli u redove ZNG-a i postali načelnik Štaba. Da li vam je poznato nešto oko aktivnosti gospodina Tomislava Merčepa u formiranju Zbora narodne garde?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Poznato mi je djelom oko aktivnosti Tomislava Merčepa, ali ne na formiranju Zbora narodne garde. On u tome nije sudjelovao. Zbor garde je jedna sasvim druga organizacija koja je vođena iz Zagreba i u njoj Tomislav Merčep, koliko ja znam, a mislim da sam tu u pravu, nije sudjelovao. Tomislav Merčep je kao sekretar za obranu Skupštine općine Vukovar sudjelovao u organizaciji sustava odbrane Vukovara i na tom prostoru.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: A jedinice odbrane Vukovara koje je organizovao gospodin Merčep, kao što kažete, da li su one bile u sastavu ZNG-a?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ne, nisu bile u sastavu ZNG-a. ZNG-e je imao u to vrijeme do pada Vukovara formirane četiri brigade koje nisu bile popunjene po ustroju, niti naoružane po ustroju. A u odbrani Vukovara, mislim sa unutarnje strane je sudjelovao relativno mali broj pripadnika ljudi koji su formalno pripadali ZNG-u. Ostalo koje je on organizirao, to su organizirani ljudi na dobrovoljnoj osnovi sa svojim naoružanjem, sa naoružanjem koje su pribavili ili koje su dobili, ali formalno organizirani u ZNG-e nisu bili, izuzev minimalni, mali broj.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Dakle, ove jedinice koje je organizovao gospodin Merčep su bile zapravo paravojne formacije, ako vas dobro razumem, sastavljene od dobrovoljaca koji su se eto tako naoružali?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Gledajući formalno, ja se ne bih mogao složiti da su bile paravojne. To su bile postrojbe... to su bili pojedinci, grupe, organizirani djelom na vojnički, policijski način, teritorijalni način, koji su bili voljni, pripremali se i branili Vukovar. Pripremali se za odbranu i branili Vukovar. A sekretar za narodnu obranu, koji je bio oličen u ličnosti njegovoj je bio Tomislav Merčep. Na koji je on to način radio, to je drugo pitanje. Ali formalno gledajući, ovo je tako.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Ovo formalno gledajući, čini mi se, da formiranje ovakvih jedinica nije imalo temelja ni u jednom zakonu Republike Hrvatske, ni tadašnje SFRJ, niti u Ustavu. Nadam se da ćete se sa mnom složiti.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja se mogu djelom složiti da je to formalno gledajući tako, ali realno na terenu, u prvom mjesecu 1991. godine se formira Srpsko narodno vijeće, u četvrtom mjesecu na prostoru Istočne Slavonije. U četvrtom mjesecu 1991. godine to Srpsko narodno vijeće proglašava priključenje Istočne Slavonije Srbiji. A

šta je sekretar za obranu, koji cijeni realnu situaciju radio, nego pripremao ljude da se to onemogućí, da se taj dio ilegalne aktivnosti spriječi, preduprijedi.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je gospodin Merčep organizovao jedinice od više hiljada ljudi i da li vam je poznato da je izvršio smotru ovih jedinica u martu 1991. godine u Bogdanovcima?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ne vjerujem da je tisuću ljudi bilo. Bilo bi jako dobro da je u obrani, kad su postale otvorene borbe da je bilo toliko. Ja znam da je on rodóm iz Bogdanovaca i da je u Bogdanovcima imao najveće uporište i najveći odaziv ljudi. Koliko ih je bilo i kad je izvršio smotru i da li je izvršio smotru, ja o tome ne znam. Ovog trenutka ne mogu o tome govoriti, jer ne znam.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Vi ste nam spomenuli Srpsko nacionalno veće i odluke. Da li vam je poznato da je u Hrvatskoj nakon prvih višestranačkih izbora na kojima je pobedio HDZ-e 22. decembra 1990. godine došlo do promene Ustava Hrvatske, u kojem je srpski narod do tada konstitutivni narod u Republici Hrvatskoj postao samo nacionalna manjina?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Poznato mi je da je tada Ustav donešen i da je tada od konstitutivnog naroda srpski narod sveden na drugačiju dimenziju u tome Ustavu. Ali je političko vođstvo koje je imalo pravo donet Ustav na temelju demokratskih koncezusa to tada tako cijenilo i tad tako donijelo. Trebali su se srpski zastupnici, po nacionalnosti Srbi, iako nisu izabrani kao članovi srpske stranke, mnogi, nego nekih drugih stranaka, na demokratski način u Saboru boriti da to tako ne bude.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato takođe da je nešto ranije i ćirilica prestala da bude ravnopravno pismo u zvaničnim saobraćanjima u Republici Hrvatskoj, šta je do tada bilo, a kojom piše većina srpskog naroda?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ne znam taj detalj da li je to bilo službeno zabranjeno, odnosno onemogućeno, ali znam da je ćirilica unutar Republike Hrvatske među srpskim stanovništvom do 1990. godine bila vrlo, vrlo malo zastupljena. Ja sam je znao, ja sam je učio, iako to nije moje maternje pismo, ali i do tada Srbi, pa i u Beogradu Srbi su vrlo malo koristili. Ja, naime imam u Beogradu rodbine, pa znam.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Pa svi smo mi učili i jedno i drugo pismo i ni jedno nam nije strano, no ako gledate politički aspekt problema je sasvim drugačiji ako jednom narodu ukinete pismo koje je do tada bilo službeno pismo, uz opravdanje da njim piše manjina stanovništva ...

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja se slažem da ne treba zabranjivati, pa neka piše kako ko hoće ako to njemu koristi. Ako je to službeno doneseno od strane službenih organa Republike Hrvatske, ja to smatram neciviliziranim.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li nam možete reći u situaciji pred prve višestranačke izbore, da li su pripadnici srpskog naroda imali nacionalnu stranku kao što je to, recimo, bila HDZ-e kod pripadnika hrvatskog naroda ako znate?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Mislim da su imali, jer je bilo na političkoj sceni Hrvatske tada desetine stranaka, a HDZ-e je bio najpopularniji i pobjedio je. Ali znam da

su srpski predstavnici velikim brojem izabrani u okviru SKH - Stanje demokratskih promjena, čini mi se da se tad tako zvala.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: I na čelu te stranke je bio Ivica Račan, koji je Hrvat, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: I to je stranka koja je nastavila neku komunističku tradiciju, sada modifikovanu u ovom novom periodu, ali su koreni zapravo bili ...

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: To je već političko. Ja kao vojnik ne bih baš puno sa time bavio.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala vam. Rekli ste nam malopre da znate nešto vezano za aktivnosti gospodina Merčepa. Da li vam je poznato nešto o njegovim aktivnostima u samom Vukovaru od juna, jula 1991. godine, avgust, znači sve tamo do septembra 1991. godine?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja sam za načelnika Stožera zapovjedništva Zbora narodne garde došao 10. osmog 1991. godine i od tada sam se počeo upoznavati sa stanjem i organiziranošću odbrane na prostoru Hrvatske. Vukovar je već tada bio aktuelan sa problemima na planu organiziranosti i puno delegata, u navodnicima, iz Vukovara ili Vukovaraca koji su živili u Zagrebu je dolazilo kod mene tražeći pomoć i sugerirajući rješenja, tražeći pomoć na opremanju ili na organizaciji. Tom prilikom su dolazila do mene vijesti da je tamo izvjesni, kog ja do tada sam vrlo malo znao, ne znam ga ni danas ali čujem o njemu, Tomislav Merčep na čelu sustava organizacije kao sekretar za obranu, što po svojoj funkciji mu i jeste dužnost, organizirati sustav obrane, da je nesposoban, da je vodio neke grube poteze, da zavađa ljude, ne samo Hrvate i Srbe, nego općenito arogantnim odnosom i prema svojim suradnicima i tražeći da se on smjeni. To nije dolazilo samo do mene. To je dolazilo i do vrha političkog u Hrvatskoj, jer je on bio jedan od viđenijih stranački organiziranih ljudi u okviru vladajuće stranke, da bi negdje u drugoj polovini, ne sjećam se točno, ali oko 20. osmog, čini mi se ili početkom treće dekade, on bio od strane predsjednika republike smijenjen sa te dužnosti i nakon nekog vremena doveden u Zagreb. U tom cilju, radi rasvjetljavanja njegovih tih djelovanja na prostoru Vukovara je rađena istraga od strane Ministarstvu unutarnjih poslova i o tome dokumentacija postoji. Ja se tad, niti sam imao vremena, a kasnije niti me interesiralo, niti sam se želio upoznavati s tim šta je on radio i šta to ima zapisano i kakvi su to njegovi bile propusti, ili dobre ili loše strane.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Rekli ste da ste dobili informacije o lošoj organizaciji odbrane. Da li ste dobili informacije i o nekim zločinima koje su pripadnici Merčepovih jedinica vršili nad srpskim stanovništvom u Vukovaru u junu i julu 1991. godine?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: O konkretnim zločinima, da je streljan, da je prognan, ne znam, da je maltretiran taj i taj, ja tada nisam znao. Ali su dolazile vijesti u tom smislu da je on zatvarao neke ljude u podrum, ali se nije odnosilo samo na Srbe, iako pretežito Srbe. Ali je to tada shvaćeno na neistomišljenike. A koji su to ljudi bili, ja sam uvjeren da o tome postoje zapisnici i u Ministarstva unutarnjih poslova Republike

Hrvatske, da to postoje tragovi. Da li i u Sigurnosno-informativnoj službi Hrvatske vojske, o tome ne znam, jer sa njom nisam rukovodio.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: A rekli ste mi kada ste postali načelnik Štaba Zbora narodne garde da je Zbor narodne garde imao četiri brigade. Da li je do oktobra meseca ovaj broj brigada u sastavu Hrvatske vojske narastao na 21?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Zbor garde je imao četiri brigade. Kasnije su tokom godina formirane još... Sedma, Deveta, još dvije, tako da je Zbor garde imao šest brigada, a u okviru hrvatske vojske su formirane brigade hrvatske vojske. Ove su zbog tradicije nastavile pod nazivom brigade Zbor garde, Prva, Druga, Treća, Četvrta, poslje toga Peta, Sedma i Deveta, pardon, znači sedam ih je imao pod tim nazivom, ali su ostalo, vojska što je mobilizirana, stvarane brigade Hrvatske vojske, po imenima brojčanim koje sad nisu predmet. I takvih je stvoreno do konca rata, odnosno do konca 1991. godine negdje šezdesetak. A da li do oktobra 21. ne znam točno.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: U vašoj izjavi, u svedočenju koje ste izneli u jednom drugom predmetu rekli ste da su 24 brigade formirane do 1. desetog 1991. godine, polovina naoružana, a do kraja godine ih je bilo 63 brigade koje su bile potpuno naoružane oružjem koje je vratila JNA u to vreme.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li nam možete reći koje su od jedinica Hrvatske vojske dejstvovala u području Vinkovaca, Vukovara 1991. godine?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Unutar Vukovara je bila odbrana Vukovara koja nije imala nikakvu brojčanu oznaku, niti status u smislu vojničkog organiziranja: rang, vod, bojna, bataljon, brigada ili više. Tek kasnije je to regulirano zapovjedima i još uvijek ima spora oko toga koja je to brigada i da li je to brigada. Znači odbrana Vukovara je zasebna jedna cjelina. Na bojišnici istočnoj sudjelovale su, koje su imale utjecaj na odbranu Vukovara ili sprečavale prodore JNA ka dubini teritorije sa istoka, su bile 106. brigada, 107. brigada. To je bila treća brigada Zbora garde, to je bila 105. brigada, djelimično 108. brigada i 123. brigada. Da li sam neku zaboravio, mislim da to nije puno bitno.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Recite mi da li se u ovim jedinicama koje ste naveli nalaze i one jedinice koje su se nalazile od Vukovara prema Osijeku, znači na tom delu fronta takođe?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Od Vukovara prema Osijeku, tamo je bilo... tamo je bilo relativno malo... Tu je, recimo, bila 101. brigada, tu od Vukovara prema Osijeku, tamo prema Vuki negdje ili ne rijeci Vuki ili selu Vuka. Tu je bila 122. brigada, đakovačka djelom ovamo, ali konkretno... Oni su držali liniju. Nije to sad bilo, pravac Osijek - Vukovar, jer Osijek - Vukovar je bio okupirani prostor davno, a onda je ostala samo ova linija kako sam je nacrtao, koja je išla dole, južno od Vukovara, zauzimala... ovaj, obilazila neka sela. I tu su bile brigade koje sam ja nabrojao.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li nam možete reći tačno ili otprilike, ne znam da li znate koliko je ljudstva zapravo predstavljalo ove sve brigade koje ste nam naveli na ovom području? Otprilike verovatno znate.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Pa brigade su mobilizirane, opremljene ako se imalo sa čim i slate na bojišnicu. Takvo je stanje bilo. Tako da na početku, u desetom, devetom mjesecu je bilo tu relativno malo jedinica, u desetom, kako je mobilizacija išla, tako da je tu bilo više. Kada je završena... izvršena okupacija Vukovara, kada je stabiliziran tu negdje front, a ja vjerujem da nije bilo više od 30.000 vojnika sa hrvatske strane. Ali teško mi je to sada... teško mi je sada to konkretno reći je li ova procjena dobra. Uglavnom, brigada je imala svojih 2.000 vojnika

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Ja se izvinjavam, samo zbog zapisnika, vi ste rekli malopre "u desetom mesecu", a u zapisnik je ušlo "10th". Samo da rasčitimo, da li je to bilo u desetom mesecu, u oktobru?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: ...

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Danas smo već govorili o odluci načelnika Generalštaba o povlačenju oružja koje je prpadalo Teritorijalnoj odbrani republika i autonomnih pokrajina. Da li vam je poznato na koji se način Zbor narodne garde naoružavao i u kom je vremenu stizalo ovo naoružanje? Kakve su vaše informacije, pretpostavljam, koje ste znali i kao oficir JNA, a i kasnije kada ste postali načelnik Zbora narodne garde?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Da se razumjemo, Zbor narodne garde je formiran 28. petog 1991. godine. To je bila poznata smotra na nogometnom stadionu kluba "Zagreb" kada su postrojene nekoliko tamo jedinica. On se tada, od 1991. godine naoružavao sa oružjem koje je prije toga nabavljeno od strane Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Ministarstva obrane Republike Hrvatske. Koliko ja znam, a to se tada i u hrvatskoj i u jugoslavenskoj javnosti o tome pisalo i govorilo. To je bilo lako naoružanje, "kalashnikovi" kupljeni u inozemstvu, negdje otprilike koliko ja znam sada, negdje otprilike do 40.000 "kalashnikova" i nešto pištolja. To je sve naoružanje koje je Zbor garde mogao upotrijebiti do tada, odnosno u trenutku svoga formiranja. Ne svih tih 40.000, jer su postrojbe Ministarstva unutarnjih poslova dobivale određenu količinu i određena količina je već otišla u nepovrat, tako da je formiranjem ZNG-a preostalo po mojoj slobodnoj procjeni mogućnost naoružati sa "kalashnikovima" do 8.000 ljudi.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li to znači da je prioritet u korišćenju ovog naoružanja imalo Ministarstvo unutrašnjih poslova, a za ZNG-e šta je preostalo?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno, ali i ZNG-e je bio dio Ministarstva unutrašnjih poslova. Svi pripadnici ZNG-a su svoje ugovore potpisivale sa ministrom unutrašnjih poslova i postajali pripadnici ZNG-a u sklopu Ministarstva unutrašnjih poslova, jer je MUP-u bilo dozvoljeno organizirati oružanu postrojbu, a Ministarstvu obrane ne.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li vi tvrdite da su pripadnici ZNG-a bili zapravo pripadnici redovnih policijskih snaga?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Pripadnici ZNG-a su u biti formirani od takozvanog pričuvnog sastava Ministarstva unutrašnjih poslova.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Recite mi, ova količina oružja o kojoj ste govorili, ovih 40.000 dugih cevi, "kalashnikova", da li je to ona količina čiju je nabavku organizovao general Špegelj i koja je bila predmet iznet u javnosti i hrvatske i tadašnje SFRJ početkom 1991. godine? Čini mi se negde u januaru.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Pretpostavljam da se radi o toj količini i o tim puškama koje je general Špegelj nabavio. Da li je još neko drugi nabavljao, to ja ne znam. Ali to se radi o tom čuvenom filmu o Špegelju od konca sječnja 1991. godine.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je dodatni izvor naoružavanja ZNG-a bio i blokada kasarni i uzimanje naoružanja iz kasarni JNA?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Točno. To je bio dodatni izvor za naoružanje, koji je u biti pretvorio se u glavni izvor. I taj izvor je i rat u Hrvatskoj okončao na ovakav način kako je okončao, jer je 1. devetog 1991. godine međunarodna zajednica proglasila embargo na uvoz naoružanja na prostor cijele Jugoslavije i Hrvatska nije imala druge izvore, a bila je ugrožena i morala je se na taj način organizirati i naoružati.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je na taj način iz Varaždinske kasarne uzeto 230 tenkova?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Mislim da se ne radi o tolikoj količini. Mislim da se radi negdje oko 100 tenkova, ali vi imate evidenciju vjerovatno, ja je nemam, sa strane JNA, da se radi negdje o 100 i nešto oklpnih sredstava, što tenkova, što oklopnih transportera ili borbenih vozila.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: U Varaždinu se nalazio jedan od najjačih oklopnih korpusa u bivšoj Jugoslaviji, zar ne?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Nismo ga zvali oklopni. To su bili korpusi kopnene vojske, ali su imali u svom sastavu u naoružanju veliki broj oklopa.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Koliko je broj ovih oklopnih vozila prosleđen na vukovarsko ratište nakon što su oduzeti iz kasarne u Varaždinu?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ne mogu točno reći koliki je broj, ali jedan broj jeste. Ali to podrazumjeva vukovarsko ratište, znači crtu razdvajanja između postrojbi Hrvatske vojske i JNA, a ne unutar Vukovara. Nažalost, unutar Vukovara nismo bili u stanju oklopna sredstva niti teža artiljerijska sredstva doturiti.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Recite mi gospodine generale da li ste upoznati sa zločinima koji su se dogodili u pojedinim kasarnama nakon njihove blokade i napada pripadnika ZNG-a na ove kasarne, kao recimo, kasarna u Bjelovaru?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja znam da je prilikom osvajanje nekih vojarni bilo otpora sa strane JNA i da je prilikom osvajanja Bjelovarske vojarne došlo do jedne teže eksplozije u skladištu, kako se zvalo ne znam, kojom prilikom je poginuo jedan major i nekoliko vojnika, da li i dočasnika, ne znam, uglavnom jedan broj ljudi i da je prilikom osvajanja vojarne u Bjelovaru da su poginuli neki pojedinci koji su branili samu vojarnu. Koliko ne znam i da li to možemo zvati zločinom, to je sad drugo pitanje, jer je otvarajući

vatru po gradu Bjelovaru, veliki broj zgrada i civila unutar grada Bjelovara stradao tom prilikom i danima prije nego što je vojarna osvojena.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Možemo zvati zločinom ako imamo u vidu da je komandant kasarne ubijen nakon što su ZNG-e osvojile kasarnu. Da li vam je to poznato?
SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ne znam nakon što je osvojena kasarna. Ja znam da je komandant kasarne tada neki pukovnik Kovačević, ako se dobro sjećam, da je on tom prilikom poginuo. Ali na koji način, da li prilikom osvajanja ili poslje, ja to ne znam.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je bilo ovakvih žrtava i u drugim kasarnama u Hrvatskoj? Da li imate takve informacije?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Znam da je prilikom osvajanja kasarne u Gospiću da je zarobljen jedan pripadnik JNA viskog čina, vjerovatno je zarobljeno još, ali jedan visokog čina, makedonske, čini mi se, nacionalnosti, ne sjećam se sada točno imena i prezimena. Neke druge vojarnе koje su osvajane ovoga trenutka ne mogu reći niti se sjetiti da je bilo nekakvih žrtava. Znam da je prilikom osvajanja Delnica, nakon dva dana da su zrakoplovi bombardirali skladište, da je uništen veliki broj tu prisutnog naoružanja koje je bilo, da je poginuo jedan broj civila koji su se nalazili tu u okruženju, ali ne znam detalja.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je bilo žrtava prilikom ulaska u kasarnu u Samoboru?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ne mogu vam to reći, ali znam da je tom prilikom... Samobor mi je karakterističan po tome što smo tom prilikom pronašli dokument kojim je davala JNA direktive za aktivnosti na prostoru Hrvatske. Po tom mi je karakterističan Samobor i to sam obrazlagao, ali inače žrtvama... vjerovatno je bilo žrtava na obje strane. Ja sad to ne mogu reći koje su i ko je bio.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je u toku rata na zagrebačkom "Velesajmu" postojao kamp gde su držani zarobljenici, ljudi srpske nacionalnosti?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Tada mi nije bilo poznato, ali poznato mi je nakon rata da je o tome pisalo da su pojedinci na tom prostoru imali nekakva svoja skladišta naoružanja i opreme i da su držali pojedine ljude zatvorene. Koga, ja to sada ne znam, ali u sklopu slučaja Pakračka Poljana o kome se u Hrvatskoj jako puno pisalo o tome, spominjano je i to. Ali koji su to koji su to detalji, koji su to ljudi, i sa jedne i sa druge strane, ja vam o tome ne mogu reći. Ne znam.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: A kome su pripadali ti ljudi koji su imali skladišta naoružanja i koji su čuvali ove ljude? Da li imate informacije o tome?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Mislim da su ti ljudi pripadali Ministarstvu odbrane Republike Hrvatske, jer se logističkim problemima bavilo Ministarstvo obrane, nabavkom i distribucijom naoružanja i opreme. I ako se radi o skladištu, da su to njihovi ljudi.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato kakvo je delovanje bilo naoružanih formacija koje je formirala Hrvatska stranka prava gospodina Parage?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Gospodin Paraga i Hrvatska stranka prava je u toku negdje desetog mjeseca formirala HOS, Hrvatske oslobodilačke snage i znam da je na pojedinim prostorima bilo, najblaže rečeno, neposluha od strane pojedinaca iz tih postrojbi i nekih manjih i postrojbi, jedinica i da je to u hrvatskoj javnosti... vrlo brzo se o tome pisalo da se tu treba uspostaviti red i da je red tu i uspostavljen odlukom predsjednika, vrhovnog zapovjednika, da se te jedinice ukidaju pod nazivom HOS-a i da se priključuju Hrvatskoj vojsci i imaju se povinovati redu i disciplini koja je propisana za Hrvatsku vojsku. Tako da su oni relativno kratko egzistirali, ali znam da su egzistirali kao jedinica.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li su oni bili neonacističkog opredeljenja? Da li su prizivali zapravo produženje tradicije ustaštva?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Sigurno je bilo pojedinaca koji su to tako... sebe, svoju misiju u tom smislu smatrali, ali općenito usmjerenje mladića koje sam ja znao da su bili u HOS-u i pojedinaca, nije ni ličilo na nekakva ustaška ili neonacistička opredeljenja. Ali da je i takvih pojedinca bilo, sigurno je bilo, što po oznakama koje su pojedinci nosili ili po pjesmama ili po pozdravima, ali to nije bila službena politika hrvatske Vlade, hrvatskog vođstva.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Recite mi, vi ste početkom avgusta, rekli ste 10. avgusta postali načelnik Štaba Zbora narodne garde. Da li vam je poznato da je 1. avgusta gospodin predsjednik Tuđman pozvao svo hrvatsko stanovništvo da bude spremno za opšti rat?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Pa ne znam taj konkretan poziv ali i do tada i nakon toga je bilo više sličnih poziva. Ali ja znam, ako je to momenat i ovdje sada reći, da je negdje oko 20. osmog, kad sam mu ja referirao o stanju u ZNG-u, njemu osobno, na njegov poziv, žaleći se da nemamo opreme, naoružanja, municije vrlo malo, a da bukti na prostoru Hrvatske, on je rekao: "Nemojte, nemojte žuriti sa naoružanjem, sa opremom, neće biti rata". Mene je to zaprepastilo, jer sam vidio stanje kakvo je na prostoru. Svuda je... Blokirani prostori u Hrvatskoj su 30 posto, možda i više, a on tvrdi da neće biti rata, dogovorićemo se. A u Hrvatskoj se osjećao rat, tu je bio. Tako da je taj njegov poziv vjerovatno bio da li 1. osmog, ali i puno puta poslje toga je on govorio. Ali vam evo, ilustriram ovim načinom da je on meni u četiri oka tako objasno da ne inzistiram na nabavci naoružanja i opreme.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: S obzirom na vaš tadašnji položaj, da li ste mogli da dokučite odakle proizilazi ovakav njegov stav? Da li iz razgovora koje je vodio sa predsjednikom Miloševićem?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Vjerujem da je otuda takav stav, kao i iz njegovih odnosa sa subjektima iz međunarodne zajednice koji su ga uvjerali da će izvršiti pritisak na JNA da ne ide u rat.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li se možemo složiti da je u decembru, početkom decembra, 1. decembra 1991. godine Hrvatska imala svoje predstavnike u savezним

organima SFRJ? Da je u to vreme predsednik Predsedništva SFRJ bio Stjepan Mesić? Da je predsednik Vlade SFRJ bio Ante Marković, da je ministar inostranih poslova SFRJ bio Budimir Lončar? Da je Savezni sekretar za narodnu odbranu bio kadar iz Hrvatske, Veljko Kadrijević? A prethodna tri gospodina su hrvatske nacionalnosti. Da li se to možemo složiti?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Hoćete li mi samo ponoviti kojeg datuma?

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Znači do početka decembra 1991. godine. Da vas podsetim, 5. decembra je gospodin Stjepan Mesić izjavio u Saboru: "Ja sam izvršio svoj zadatak, Jugoslavije više nema". Da li je tako?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ta izjava mislim da je točna, ali tvrdnja da je do početka decembra na čelu ovih saveznih organa su bili ovi ljudi, mislim da ona u najmanju ruku nije, neću reći netočna, možda su oni formalno bili tu kad je neko pisao u kućicu predsednik Predsedništva SFRJ, pa napisao Stjepan Mesić. Ali ja sasvim pouzdano znam da je predsednik Stjepan Mesić negdje... Taj "predsednik Predsedništva SFRJ", negdje u desetom mjesecu ili jedanaestom, ima to zapisano, napisao zapovjed Saveznom sekretaru za narodnu odbranu da svu vojsku povuče u kasarne. Od toga nije realizirano ni "K" ako gledamo kasarnu, je l'. Prema tome, šta je to šta neko igra ulogu predsednika, a ovaj najvažniji faktor koji ima vojsku ga ne sluša, ko ima silu.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Nisam ...

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Drugo... Oprostite. Drugo, predsednik Vlade od 7. desetog 1991. godine nema pristup u Beograd. Pokušano je ubojstvo njega od strane JNA. Prema tome, kakvi su to funkcioneri na čelu nečega ako ta ista JNA ih proba ubiti, a sad tvrdimo da su na čelu njima.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Gospodine generale, šta biste rekli ako vam kažem da je ovde gospodin Herbert Okun koji je bio savetnik visokog predstavnika generalnog sekretara Ujedinjenih nacija, gospodina Cyrus Vancea, nam izjavio da je 18. novembra imao sastanak sa gospodinom Ante Markovićem u Beogradu? Dakle, njemu nije pretila nikakva opasnost. Naprotiv, on je imao sastanke sa svetskim i evropskim predstavnicima.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ja sam gospodina Antu Markovića vidio zadnji put u tim događanjima 7. oktobra 1991. godine, po njegovom izlasku iz Banskih dvora koji su tog trenutka gađani od strane Jugoslavenskog ratnog vazduhoplovstva. U tom objektu su tada bili predsednik Predsedništvo SFRJ, Stjepan Mesić, predsednik Vlade SFRJ, Ante Marković, predsednik Republike Hrvatske gospodin Franjo Tuđman. Prema tome, da li je on posle toga... Ja znam da je on iza toga išao u Grac, Ante Marković. A da li je on iza toga išao i u Beograd, to ja ne znam. Ali sam potpuno uvjeren da nikakvu ulogu više nije imao, gdje god je bio. Mogao je sjediti i u Vašingtonu. On nikakvu ulogu u odnosu na svoju funkciju tada više nije imao. Niti ijedan od ove dvojice.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Ali složićete se, da nije obavljao nikakvu ulogu ne bi se gospodin Sajrus Vens vidao s njim, pokušavajući da kreira izlaz iz jugoslovenske krize?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Mislim da je imo ulogu samo u pokušajima nalaženja izlaza iz jugoslovenske krize, ali je imao uticaj jedino na hrvatsku stranu.

Slovenska se strana povukla. Na hrvatsku stranu je imao uticaj, jer iz tog djela potiče i tu je konzultaciju s njima obavljao. A prema jugoslavenskoj strani, prema srpskoj strani, uticaj nula. Prema tome, kao da i nije bio na toj funkciji u tom vremenu.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Bilo kako bilo, možemo li se složiti da hrvatska strana do decembra nije povukla svoje predstavnike iz saveznih organa? Oni su još uvek, kako kažete, makar formalno predstavljali Republiku Hrvatsku.

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Mislim da to nije tačno, ali ne garantiram, ali ja nisam stručnjak za taj dio. Ali vam ja kažem da je Hrvatska 8. desetog 1991. godine donela odluku o nepriznavanju saveznih zakona, propisa, ustava i izdvajanja iz SFRJ. Prema tome, ako je iza toga ona predstavnike slala tamo, onda je sama sebe lagala, što ja ne vjerujem da je tačno.

TUŽILAC AGHA: Časni Sude, ako mogu da prekinem kolegu na trenutak, ja bih izneo prigovor na ovaj način ispitivanja koji je zapravo vrlo političke prirode i traži od svedoka da nagađa. Bilo bi bolje da mu se postave pitanja koja su usredsređena na vojne stvari s kojima je svedok daleko bolje upoznat. Ja to nisam spominjao ranije, ali čini se da je uvaženi kolega o zašao u područje za koje svedok nije konkretno stručan.

SUDIJA PARKER: Pa bilo je jedno pitanje u kome se to pojavilo, a mislim da su druga pitanja uglavnom bila usmerena na vojna pitanja koja imaju i političke detalje. Ja mislim da za sada nema nikakve osnove da se gospodin Vasić ometa u njegovom poslu.

ADVOKAT VASIĆ: Hvala, časni Sude. Samo trenutak... Imam nekih problema u slušalicama. Sad je dobro. Hvala.

SUDIJA PARKER: Mislim da sam ja stvorio problem gospodine Vasiću, zato što moje slušalice stoje blizu mikrofona, pa stvaram mikrofoniju.

ADVOKAT VASIĆ: To je prošlo. Hvala, časni Sude.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Danas ste govorili o pregovorima sa JNA. Da li ste, davajući izjavu pred ovim Sudom, pomenuli da ste za vreme ratnih dejstava vodili dnevnik, svoj lični dnevnik?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Da. Zapisivao sam puno stvari koje sam stigao. Nažalost, ne sve. Sad bi mi jako koristilo.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li je taj dnevnik u vašem posedu još uvek?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Da, taj dnevnik je u mom posjedu.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li su kolege iz Tužilaštva tražile da im pokažete taj dnevnik da bi proverili vaše navode i osvežili vaša sećanja?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Nisu konkretno tražili da im dam dnevnik, niti neke kopije iz dnevnika. Ali sam im dao neka dokumenta koja sam ja imao, a iz faze pregovora sa JNA.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Da li nam možete reći u kom ste periodu vodili ovaj dnevnik, ako se sećate?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Pa vodio sam ga od negdje kad sam primao dužnost načelnika Stožera zapovjedništva ZNG. Ako se radi o ovom periodu. A inače imam svojih zabilješki jako puno iz vremena od 1986. godine, pa nadalje.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: A do kog ste ga vremena vodili ili ga još uvek vodite?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Sad više ne. Sad umirovljenici ne vode dnevnike, a dok sam bio aktivan, na svim dužnostima, ja sam zapisivao što god sam više mogao. Ali nažalost, opet ponavljam, ne sve.

ADVOKAT VASIĆ – PITANJE: Danas ste govorili mom uvaženom kolegi iz Tužilaštva na pitanje o potpisivanju Sporazuma od 21. jedanaestog o promeni maršute konvoja, a koji je potpisan na osnovu prethodnog usmenog sporazuma. Hteo sam da vas pitam da li nam možete reći po čijoj su naredbi snage ZNG-a pucale na kolonu vozila koja se 20. jedanaestog kretala prema Nuštru? Da li imate saznanja o tome?

SVEDOK AGOTIĆ – ODGOVOR: Ne, ne znam. Ali znam da se Nuštar održao kao obrana cijelo vrijeme rata i da su oni dobro se držali, a kako su oni taj konvoj doživili i sam trenutak nailaska eventualno konvoja na tu stranu, ja ne znam detalje.

ADVOKAT VASIĆ: Dobro. Hvala. Hvala vam gospodine generale. Časni Sude, ja nemam više pitanja za ovog svedoka.

SUDIJA PARKER: Hvala vama, gospodine Vasiću. Gospodine Bulatoviću, imate još sedam minuta na raspolaganju danas. Da li mislite da biste mogli bolje da se organizujete ako počnemo sutra u 14.15 ili biste hteli da iskoristite sedam minuta sada.

ADVOKAT BOROVIĆ: Hvala, časni Sude. Mislim da je bolje da krenem ujutro i neće inače sutra biti dugo. Tako da bi mi ovih sedam minuta bila baš najgora solucija koju bih prihvatio. Hvala.

SUDIJA PARKER: Vrlo dobro. Onda ćemo sada da prekinemo sa radom i nastavićemo sutra u 14.15.

